



Rozvoj



Myšlenky pro současnost a budoucnost

www.developmentgoals.org/Poverty.htm

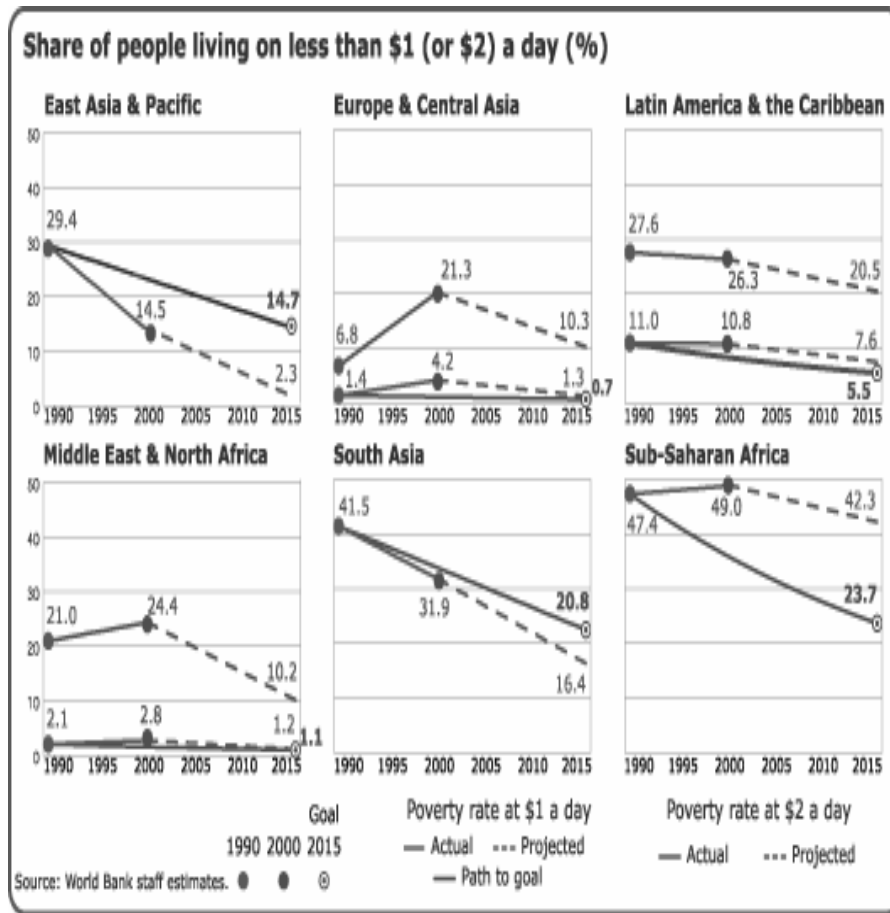
Rozvojové cíle – odstranit chudobu



Cesta k odstranění chudoby

- Od roku 1990 do roku 2015 snížit podíl lidí, kteří žijí v nerozvinutých a středně rozvinutých zemích za méně než 1\$ na den na polovinu (z 28,3% na 14,2%)
- Když se to podaří - přiblížíme se k tomu, že budeme moci konstatovat, že všichni lidé na světě mají minimum na obživu a oblečení

Chudoba od roku 1990 klesá, ale pokrok je nerovnoměrný



- podíl obyvatel mající na den méně než 1\$ respektive 2\$ je v jednotlivých regionech různý
- nárůst chudob v Evropě a centrální Asii je způsoben vývojem v zemích postkomunistických
- 2\$ na den je hodnota blízká praktickému minimu
- v roce 2000 asi 2,7mld. obyvatel mělo příjem méně než 2\$ na den

Projekce budoucnosti života lidí mající na den 1\$ respektive 2\$ 1990 - 2015

People living on less than \$1 a day

	<i>millions</i>			<i>%</i>		
	1990	1999	2015	1990	1999	2015
East Asia and Pacific	486	279	80	30.5	15.6	3.9
Excluding China	110	57	7	24.2	10.6	1.1
Europe and Central Asia	6	24	7	1.4	5.1	1.4
Latin America and Caribbean	48	57	47	11.0	11.1	7.5
Middle East and North Africa	5	6	8	2.1	2.2	2.1
South Asia	506	488	264	45.0	36.6	15.7
Sub-Saharan Africa	241	315	404	47.4	49.0	46.0
Total	1,292	1,169	809	29.6	23.2	13.3
Excluding China	917	945	735	28.5	25.0	15.7

People living on less than \$2 a day

	<i>millions</i>			<i>%</i>		
	1990	1999	2015	1990	1999	2015
East Asia and Pacific	1,114	897	339	69.7	50.1	16.6
Excluding China	295	269	120	64.9	50.2	18.4
Europe and Central Asia	31	97	45	6.8	20.3	9.3
Latin America and Caribbean	121	132	117	27.6	26.0	18.9
Middle East and North Africa	50	68	62	21.0	23.3	16.0
South Asia	1,010	1,128	1,139	89.8	84.8	68.0
Sub-Saharan Africa	386	480	618	76.0	74.7	70.4
Total	2,712	2,802	2,320	62.1	55.6	38.1
Excluding China	1,892	2,173	2,101	58.7	57.5	44.7

Source: World Bank data

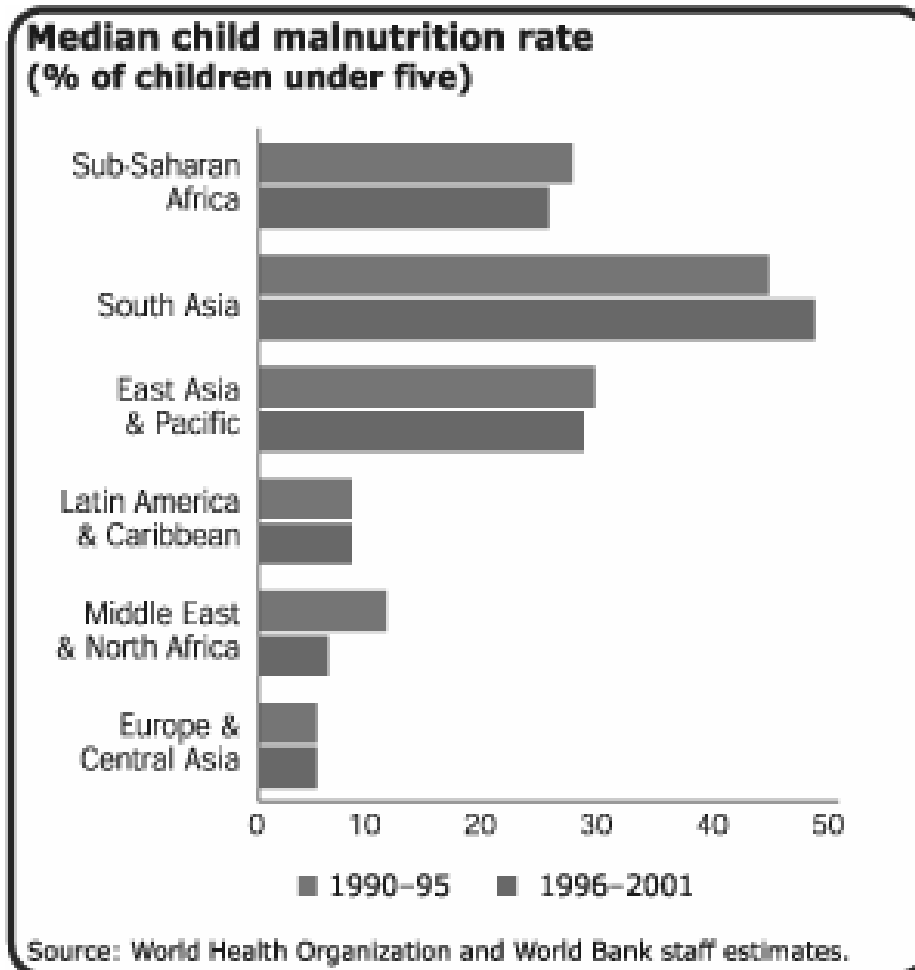
Projekce budoucnosti života lidí mající na den 1\$ respektive 2\$ 1990 - 2015

- Předpokladem příznivého vývoje je očekávaný růst HDP o 3,4% ročně
- Očekává se pokles obyvatel mající 2\$/den o 593 mil. Většina bude pocházet z východní Asie a oblasti Pacifiku

Podvýživa dětí a dospělých obyvatel (1990 – 2015)

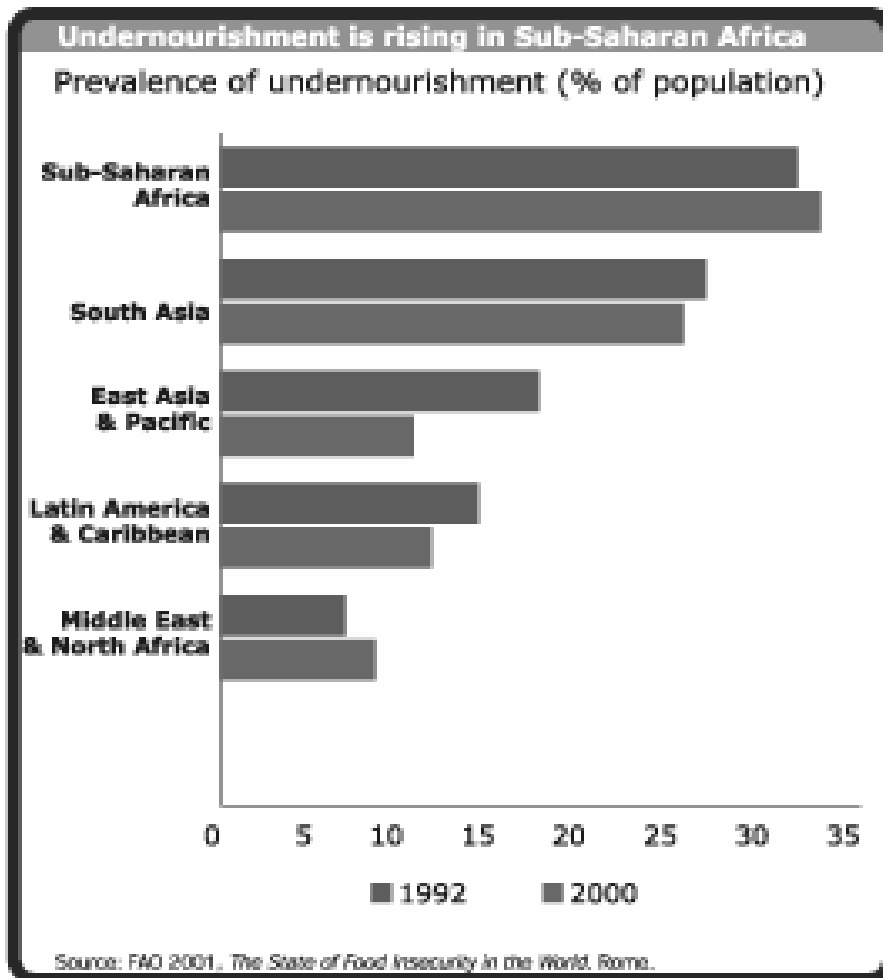
- Podvýživa se podílí na polovině příčin dětské úmrtnosti v rozvojových zemích
- Podvyživené matky plodí podvyživené děti
- Zvýšit příjmy a snížit chudobu je však pro zlepšení nedostatečné
- Dalším nástrojem je vzdělání žen (matek) v otázkách výživy
- Vládou podporovaný rozvoj zdravotnické infrastruktury a výživy obyvatel

Podvýživa dětí v letech (1990 – 2001)



- Podvýživa dětí je zjišťována na základě srovnání jejich výšky a váhy s dětmi dobře živěnými
- Porovnávají se zjištěné průměry v období 1990 - 96 a 1996 - 2001
- Vidíme malá zlepšení

Změny ve výživě populace v rozvojových zemích (1992 – 2000)



- Převládající podvýživa v regionech za období 1992-2000
- Největší pokrok nastal ve východní Asii a oblasti Pacifiku
- Velká podvýživa zůstala na jihu Asie

Vzdělání a vývoj



Vzdělání obyvatel a vývoj

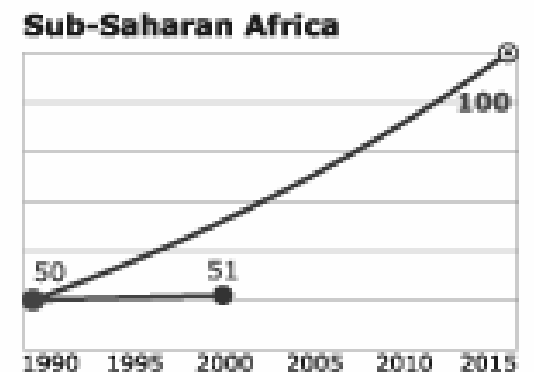
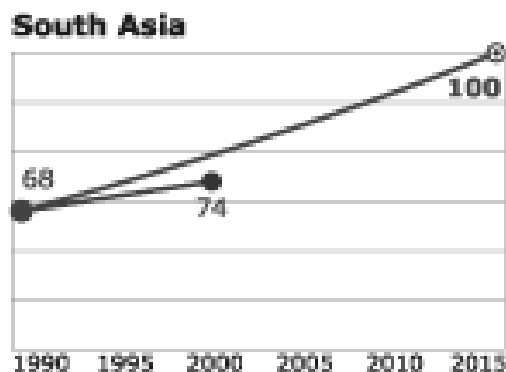
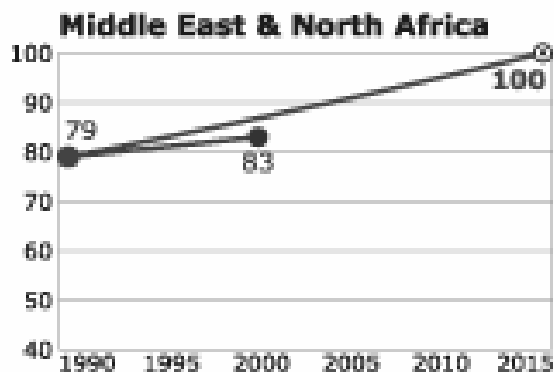
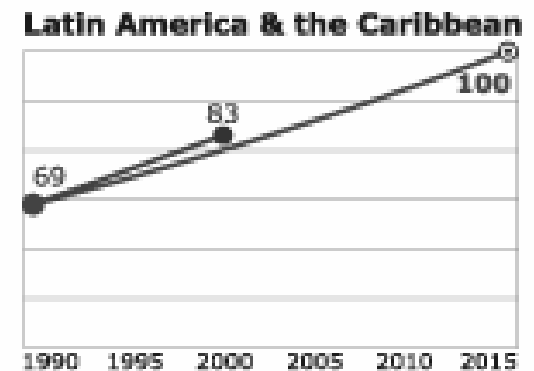
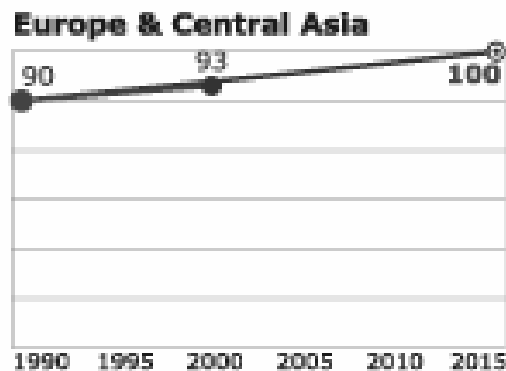
- Zvětšit počet obyvatel schopných využít nových příležitostí
- Snížit chudobu a nemocnost lidí
- Zvětšit schopnost globální konkurence obyvatel
- Otevřít „dveře“ k ekonomické a sociální prosperitě obyvatel

Cíle pro rozvojové země

- Dosáhnout toho, aby do roku 2015 všechny děti dokončily základní vzdělání
- Proto rozvojové země musí mít povinnou školní docházku!
- Důležitou podmínkou je, aby zapsané děti základní školu dokončily! (Zatím se to týká asi 25%)
- Jen 37 155 mladých lidí z rozvojových zemí dokončí universitní studium (devadesátá léta)

Vývoj vzdělání v rozvojových zemích 1990-2015

Primary completion rate (% of relevant age group)



1990 2000 2015
● ● ⊕

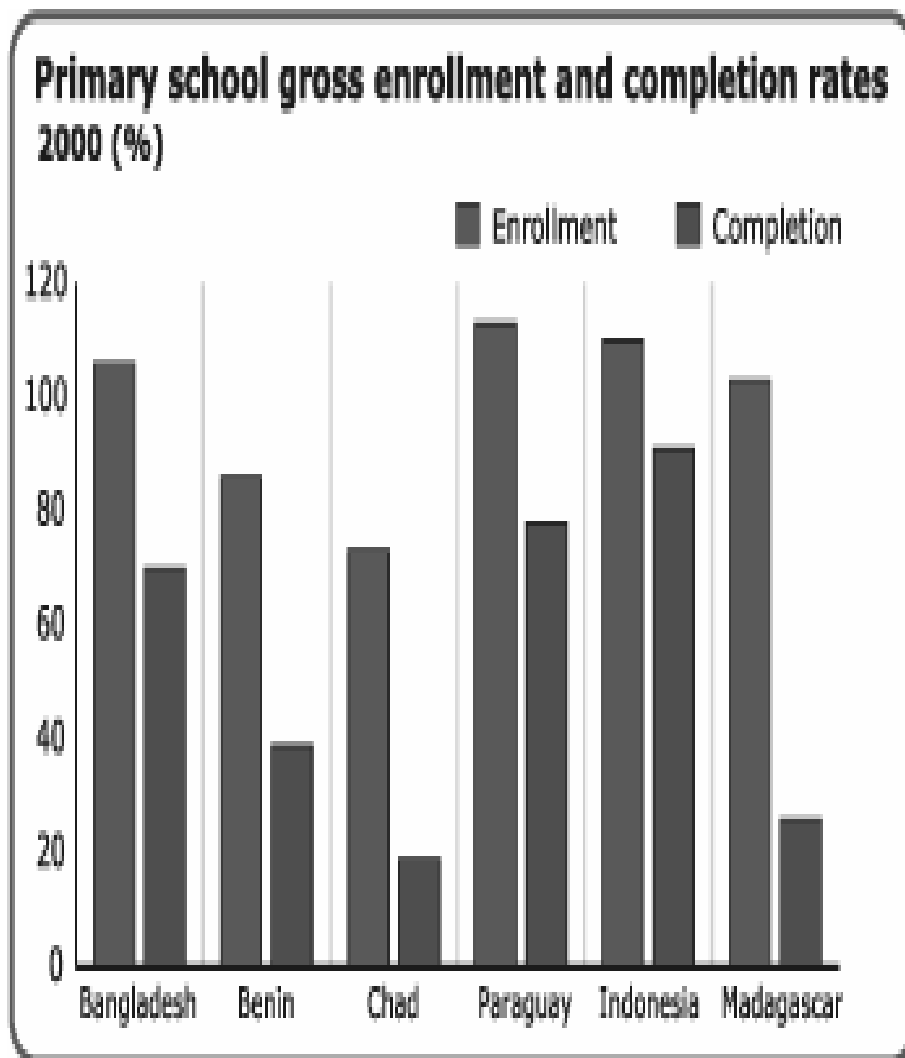
Primary completion rate

— Actual

— Path to goal

Source: World Bank staff estimates.

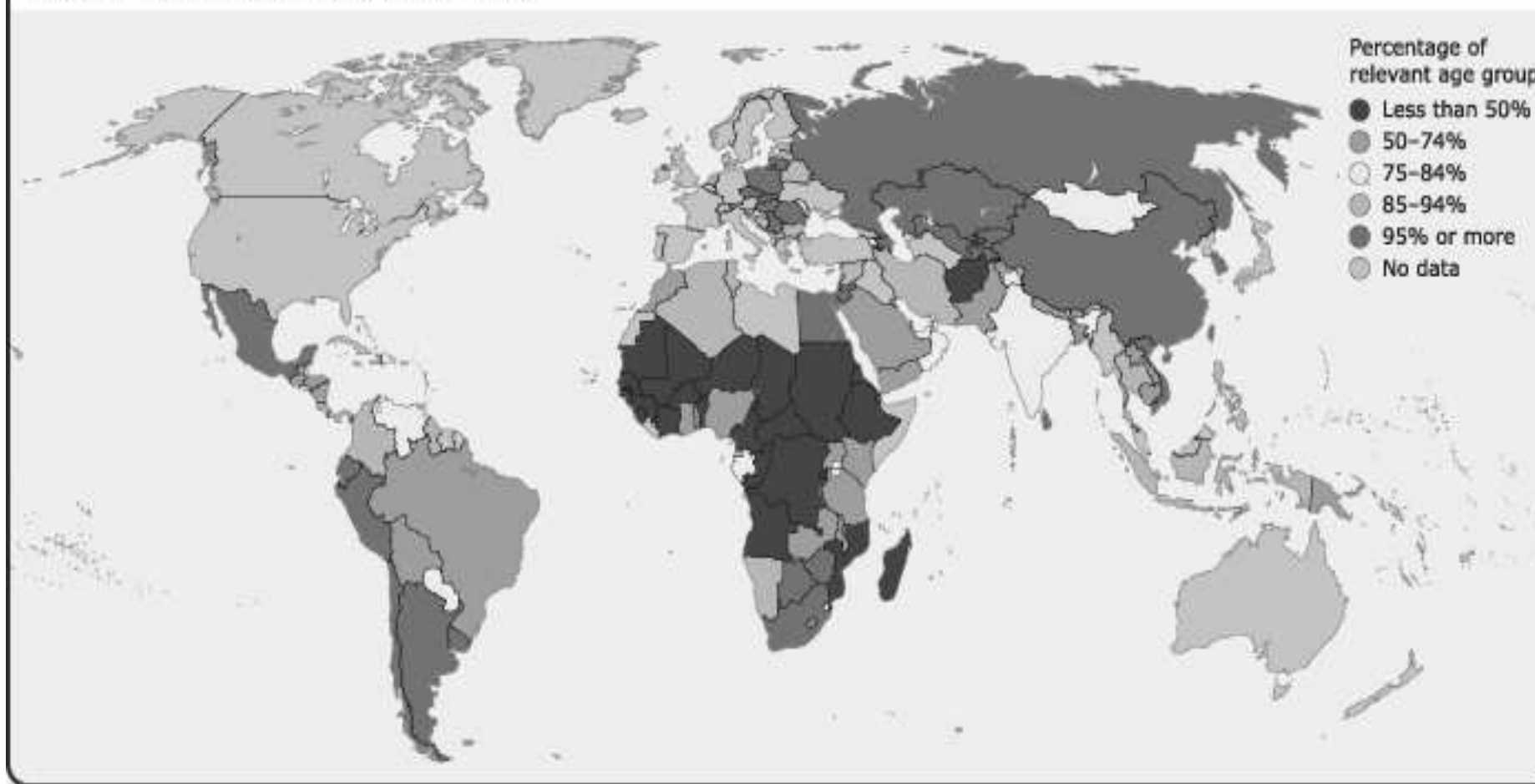
Zapsaní žáci a žáci, kteří školu dokončí ve vybraných zemích



- Mezi rozvojovými zeměmi jsou velké rozdíly
- Madagaskar má zvláštní primát
- Země subsaharské Afriky jsou v dokončení základní docházky na nejhorším místě
- Negramotnost je pro budoucnost obrovskou brzdou

Situace ve světě – dokončení základní školy

Primary completion rate, 1995-2001

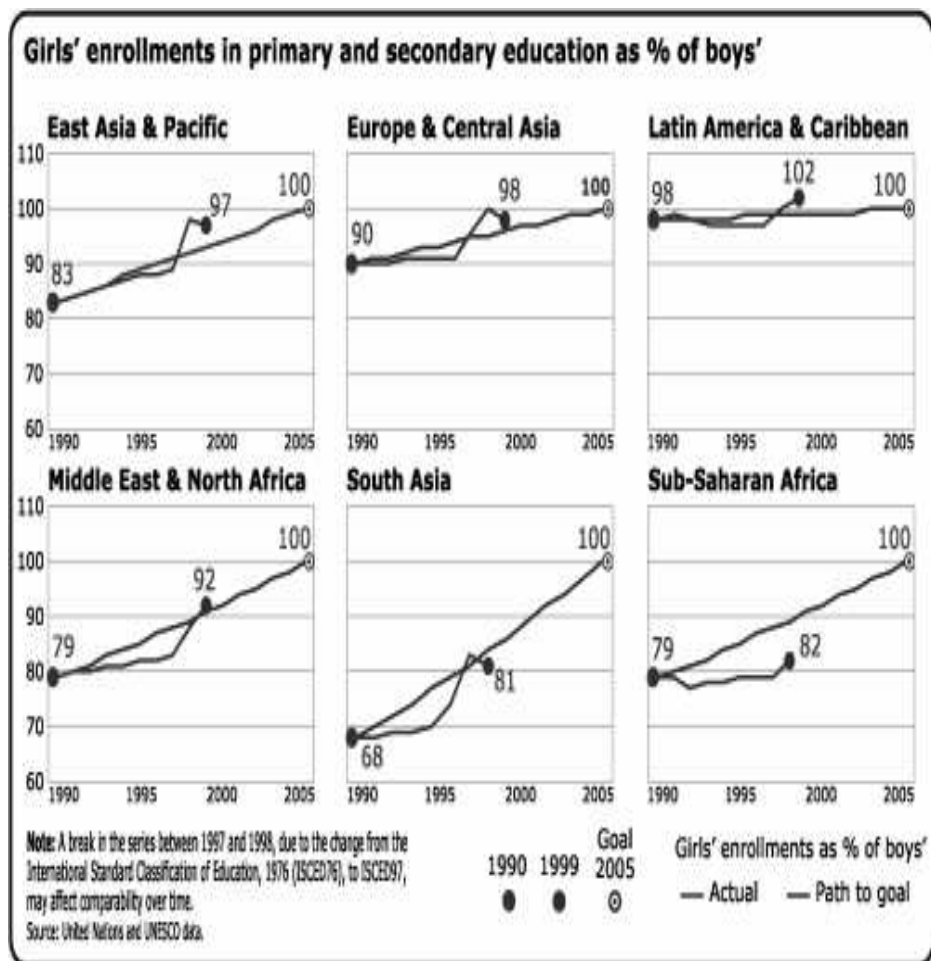


Docházka do základní školy u žen



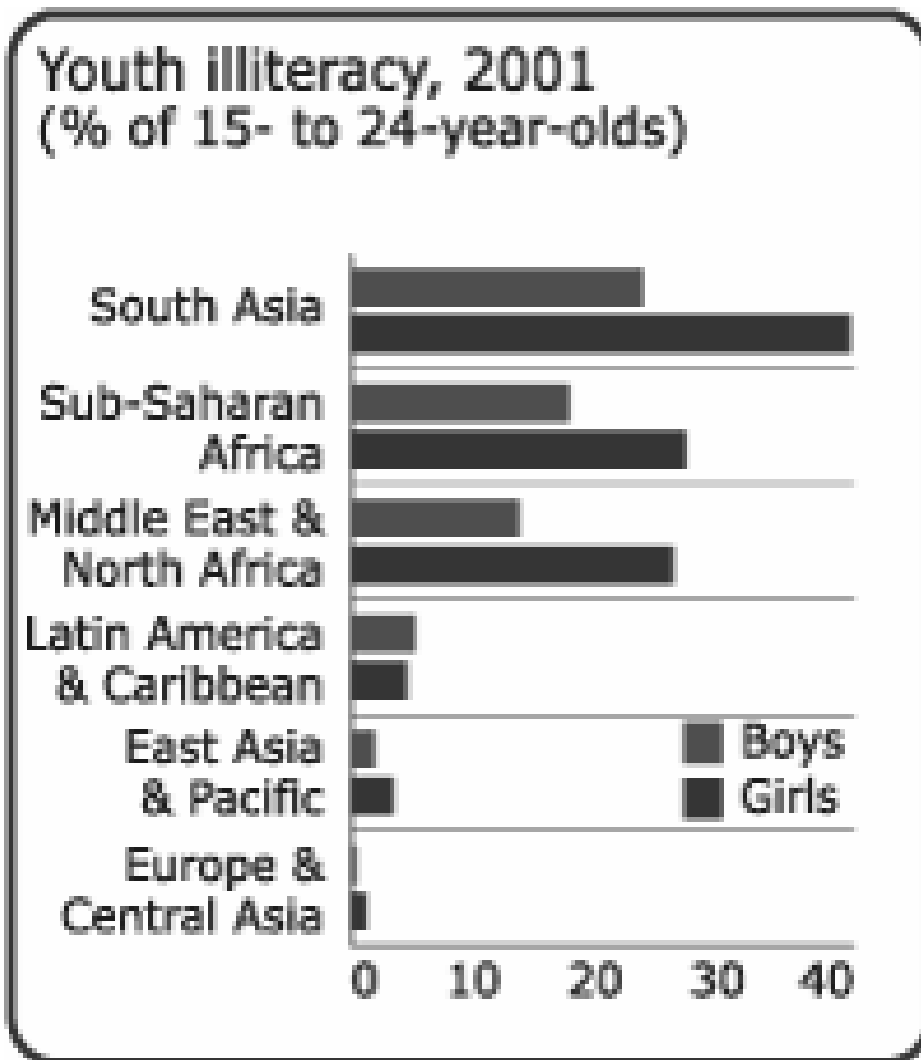
- **Vzdělání žen je rozhodující pro budoucnost rodin, zdraví a počet dětí**
- **Diskriminace žen je velká**
- **Značné procento žen nedokončí základní školu**
- **Musí se brzy starat o rodinu, výchovu dětí**

Rozdíl v počtu chlapců a dívek zapsaných na základní a střední školu



- Největší rozdíly jsou v oblastech s nejnižšími volbami
- Negramotnost v oblasti ovlivní v budoucnu pracovní trh
- Situace se vyrovnává pouze v Latinské a Střední Americe

Vzdělanost mladých lidí

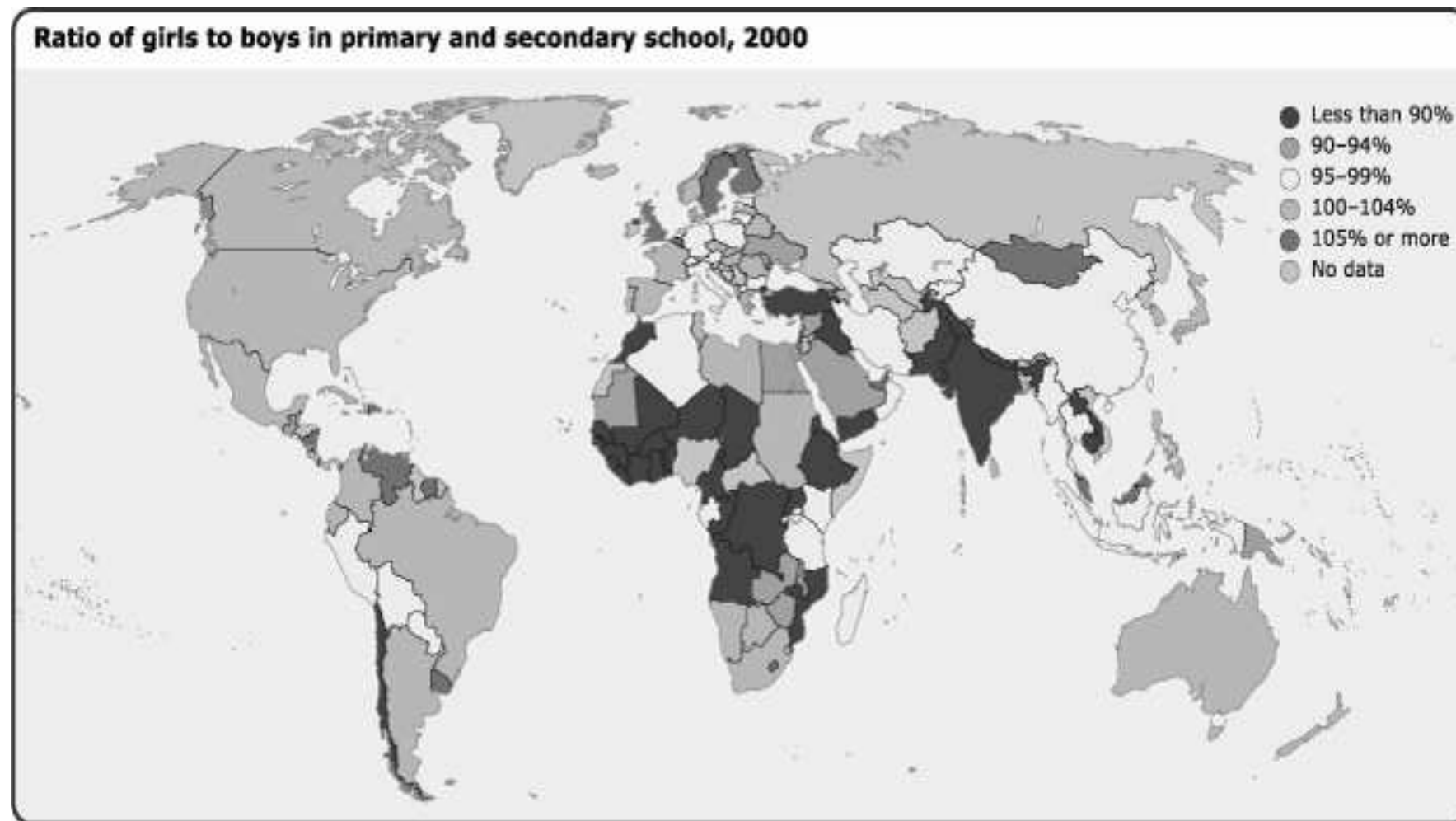


- **Vzdělanost mezi mladými muži je výrazně větší**
- **Vzdělanější ženy dělají kvalifikovanější práci**
- **Mají zdravější děti**
- **Od roku 1990 do 2000 počet gramotných žen vzrostl z 390 mil na 432 mil. Což je nárůst jen o 3%**

Rozdílné pracovní příležitosti mužů a žen

- **Ženy nejsou stejně integrovány do tržní ekonomiky**
- **Jen malý pokrok byl zaznamenán v zaměstnání žen v nezemědělském sektoru**
- **Tento jev se týká rovněž podílu na moci, jen část žen v současném světě se účastní politických rozhodování**
- **Vzdělání se promítá i do tohoto jevu**

Situace ve světě – zápis do základních a středních škol



Počet žáků, kteří dokončili základní školu



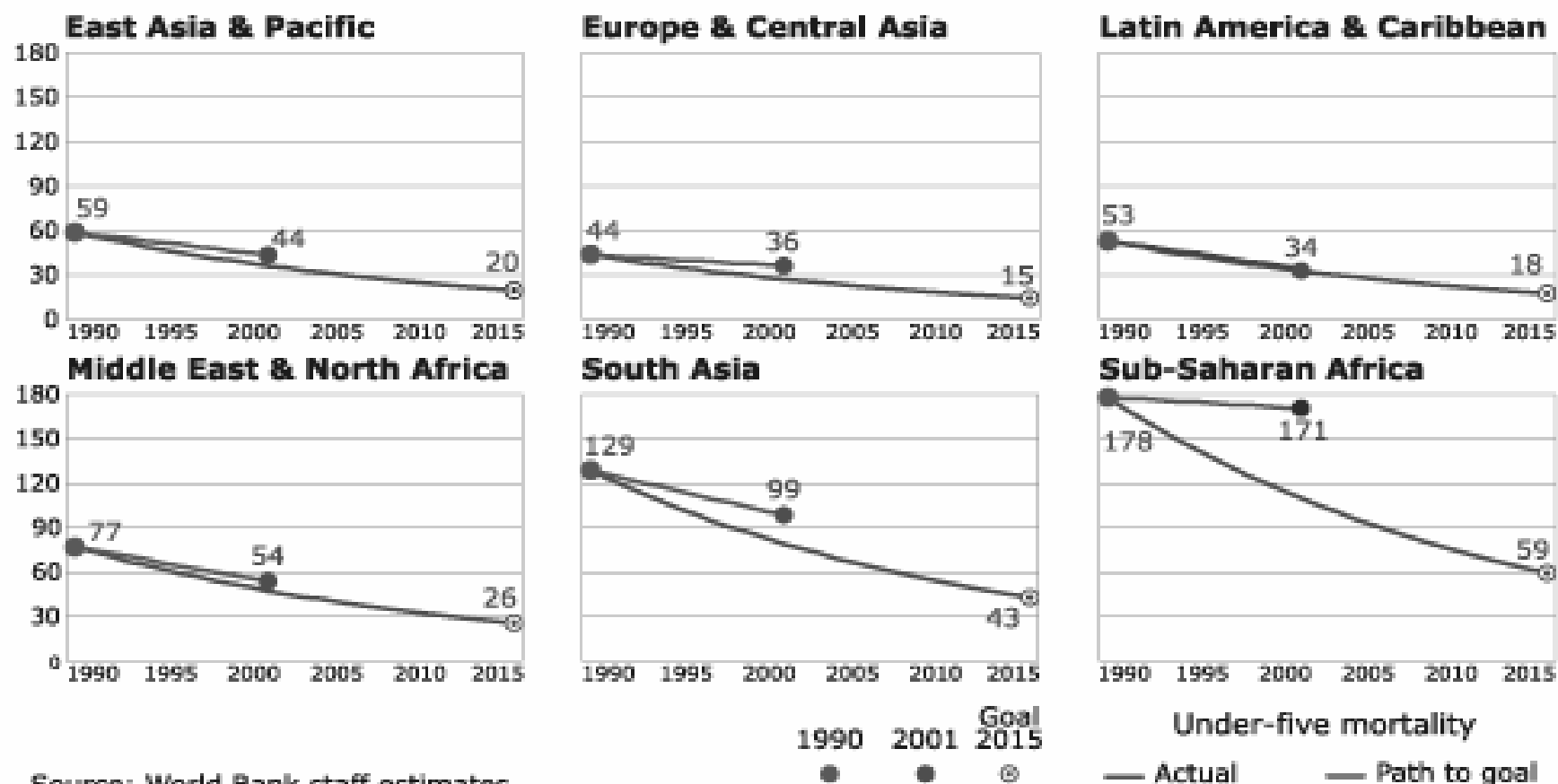
Dětská úmrtnost v rozvojových zemích



- V rozvojových zemích umírá ročně více než 10 mil. dětí
- Příčiny: nedostatečná péče, špatná výživa, nedostatečná (žádná) lékařská péče
- V rozvojových zemích 1 dítě z 11 zemře do pěti let života

Očekávané cíle ve vývoji dětské úmrtnosti

Under-five mortality rate (per 1,000 live births)

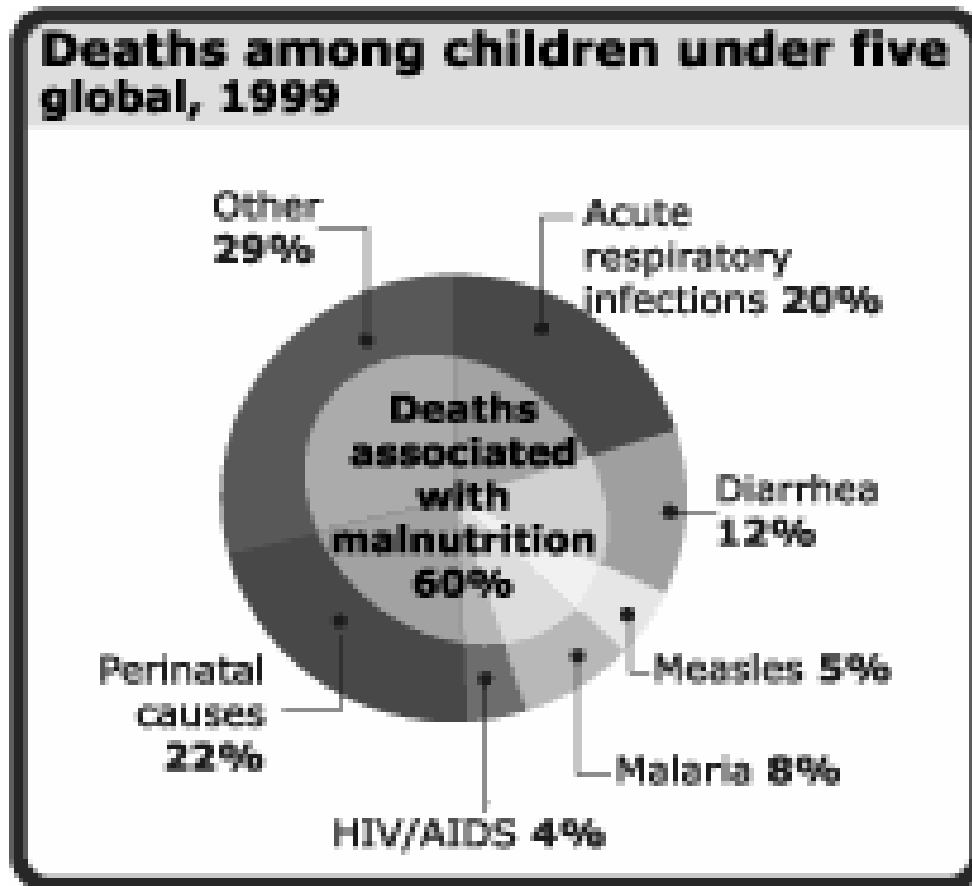


Source: World Bank staff estimates.

Co třeba udělat pro redukci dětské úmrtnosti?

- Vytvořit podmínky pro zvyšování příjmů rodin
- Zvýšit veřejné výdaje na zdravotnictví
- Zajistit nezávadnou vodu
- Zajistit kanalizaci
- Zlepšit vzdělání především dívek
- Rozvoj komunikací a tím dostupnost zdravotnictví
- Omezit závislost na tradičních energetických zdrojích

Příčiny dětské úmrtnosti



- Hlavní příčina – podvýživa
- Očkování může přispět ke snižování dětské úmrtnosti

V rozvojových zemích umírají rodičky

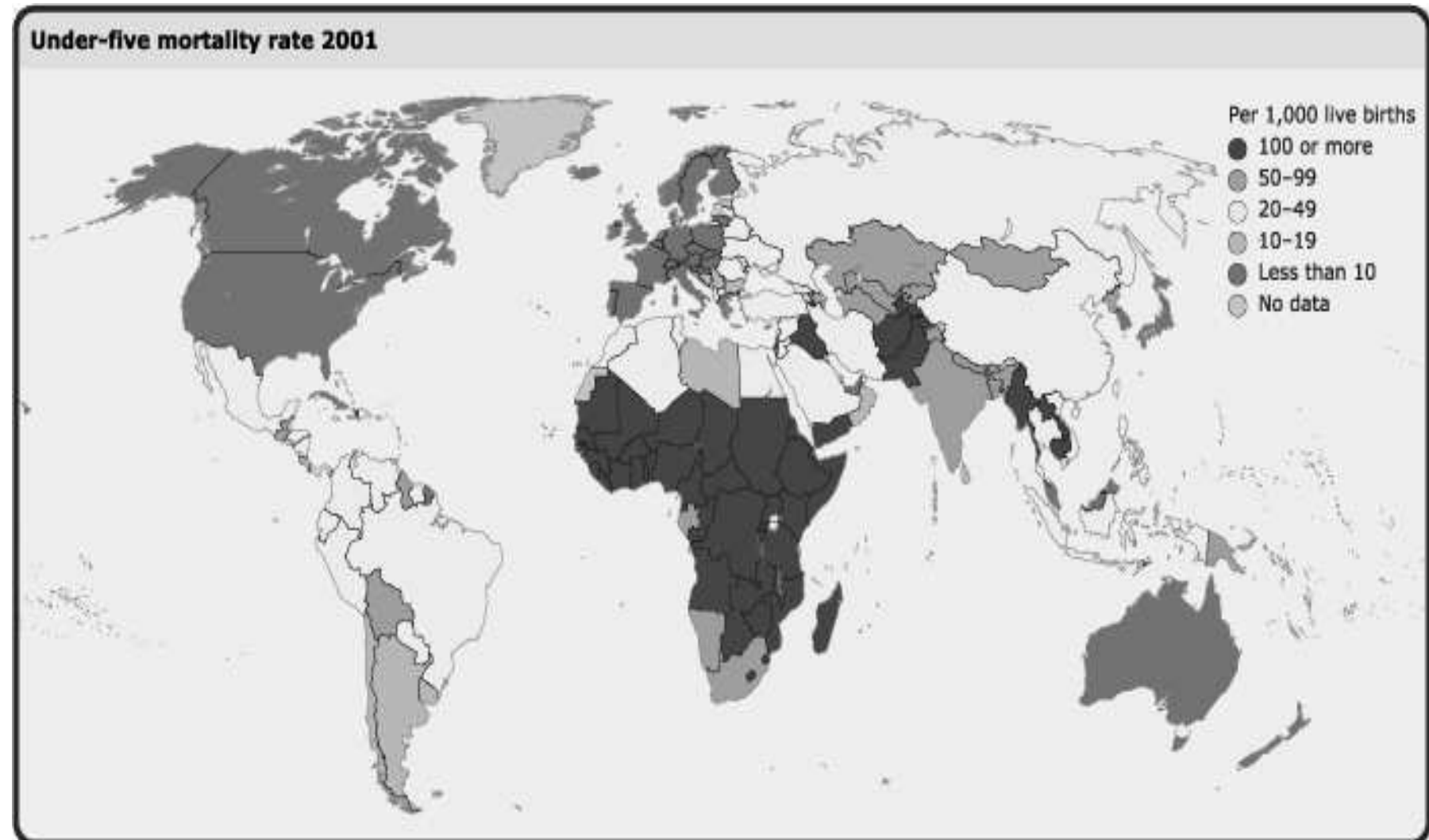
- Pro 50 milionů žen je těhotenství ohrožením jejich života
- Každoročně 500 000 žen zemře při porodu
- Většina úmrtí se nachází v Asii, ale největší riziko úmrtí je v Africe
- Riziko úmrtí je v subsaharské Africe 1:16, v Evropě 1:2000, v Severní Americe 1:3500

Péče o rodičky ve světě – co třeba zajistit



- **Zajistit reprodukční zdraví žen**
- **Naučit ženy plánovat rodičovství, a tím redukovat počet porodů**
- **Zajistit pro ženy antikoncepci**
- **Zajistit dostupnost lékařské péče, a také dostatek porodních asistentek**
- **Ženy potřebují na tuto péči peníze**

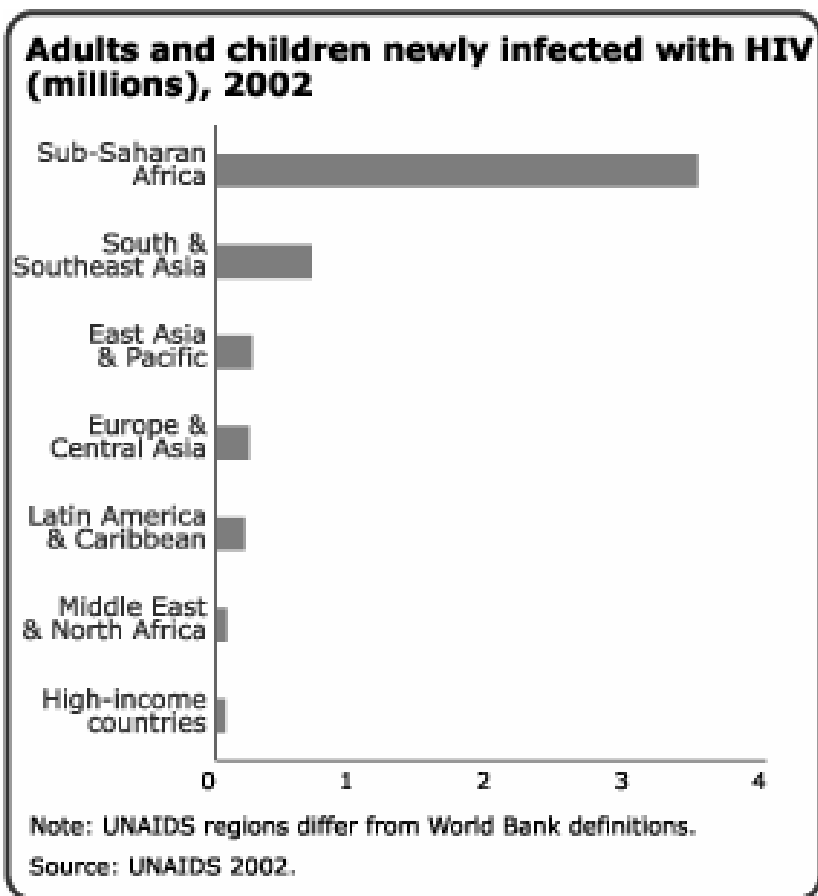
Dětská úmrtnost ve světě



Největší zabijáci ve světě: HIV/AIDS, tuberkulóza

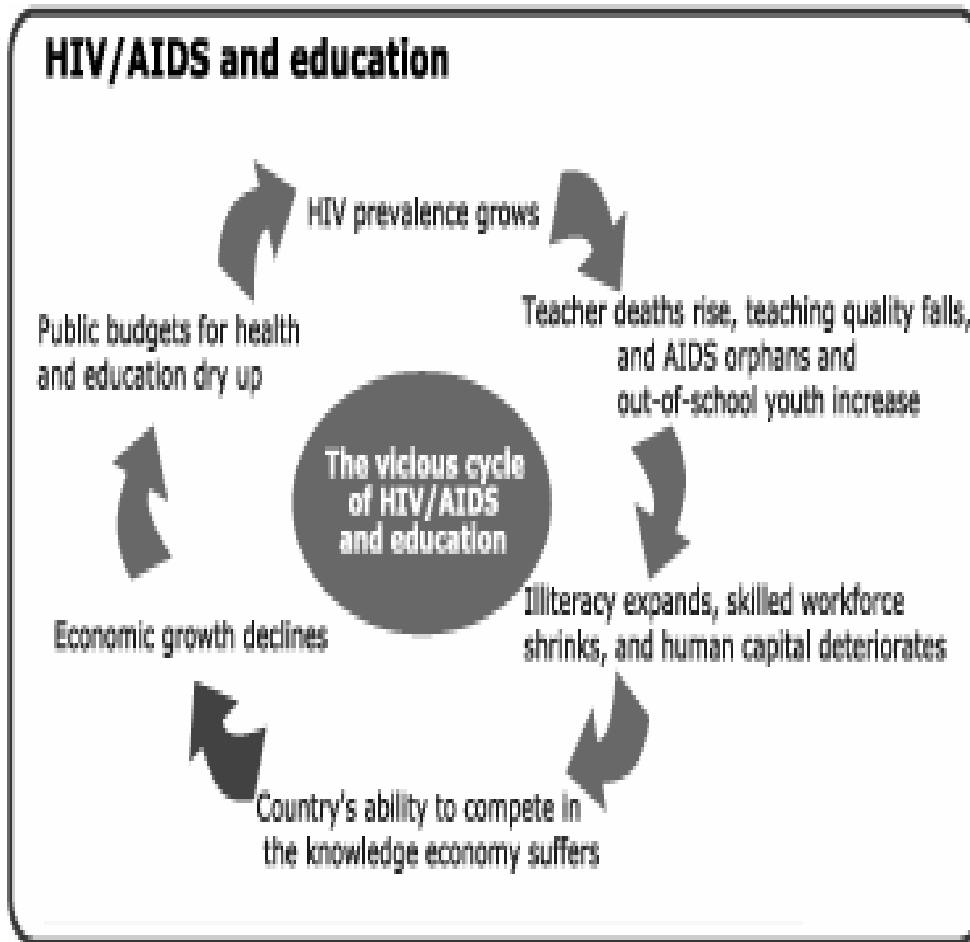


Důsledky epidemií jsou obrovské



- **HIV/AIDS, tuberkulóza a malárie patří mezi největší zabijáky na světě.**
- **Všichni vědí o jejich obrovském dopadu na chudé země a nemajetné osoby.**
- **Efektivní prevence a léčebné programy zachraňují životy, zmírňují chudobu, a pomáhají rozvoji hospodářství.**
- **Malárie zpomalí hospodářský růst v Africe o 1,3 % ročně; když převládne HIV/AIDS dostaneme se k 8 %.**

Vlivy HIV/AIDS na vzdělání



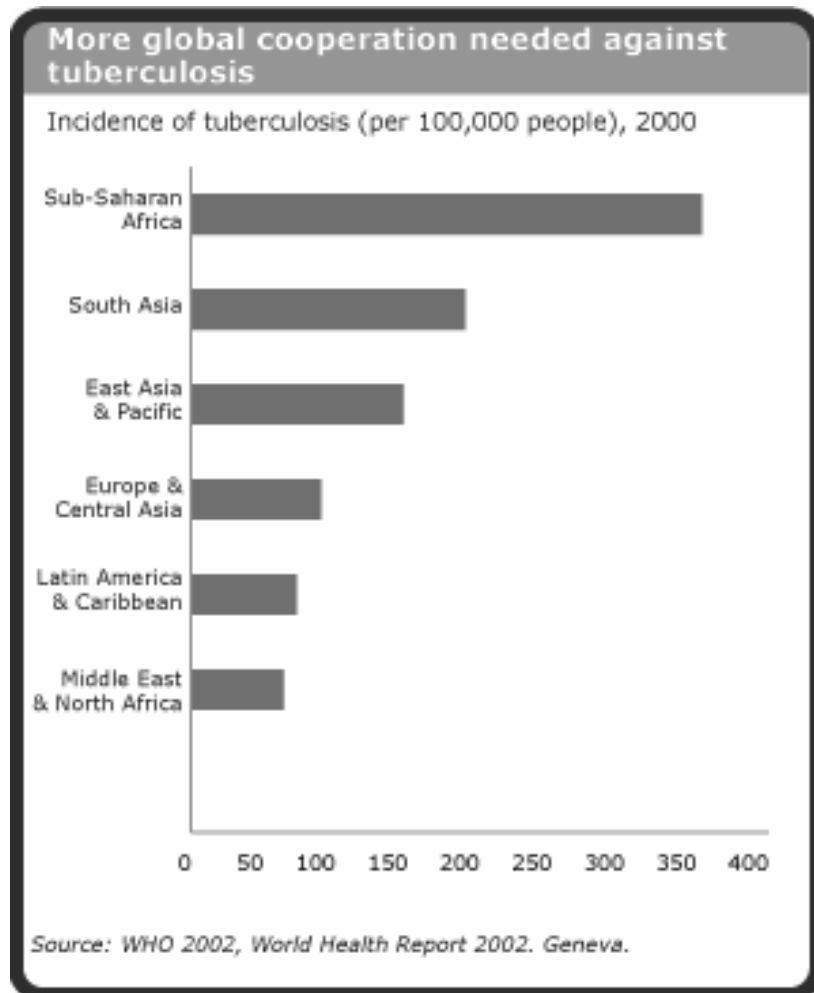
- Vliv HIV je největší v zemích subsaharské Afriky, kde omezuje budoucí ekonomický rozvoj.
- Vzdělání mladých lidí si zaslouží nejvyšší prioritu ve světě postižený HIV/AIDS protože vzdělání je nejefektivnější – a ekonomické.

HIV ve světě

Adult HIV prevalence, 2001



Počet lidí s tuberkulózou



- Afrika má nejvyšší míry tuberkulózy.
- V Jižní Asii je největší absolutní počet nemocných.
- Epidemie roste v Evropě a centrální Asii.

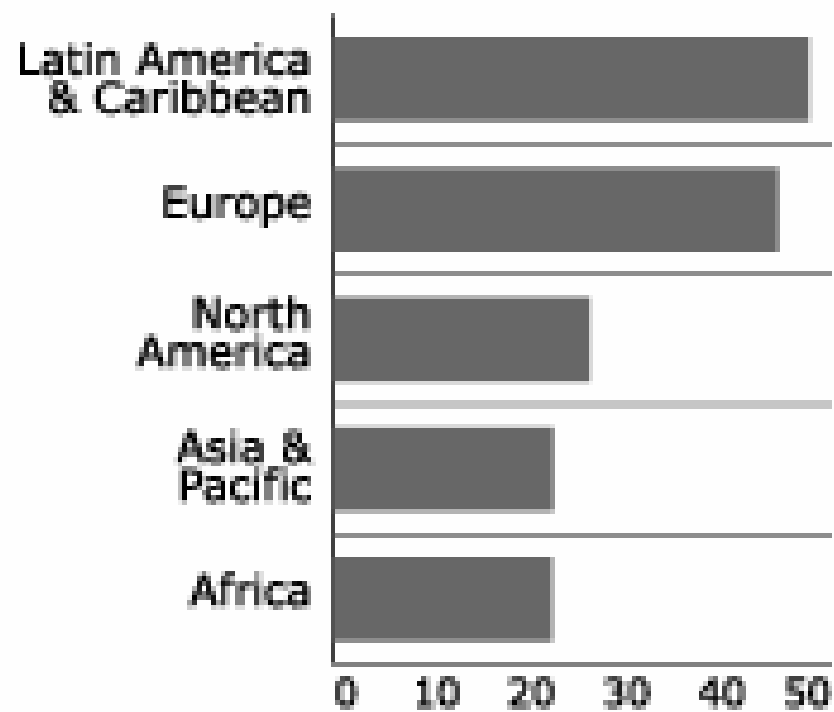
Ochrana životního prostředí není samozřejmostí



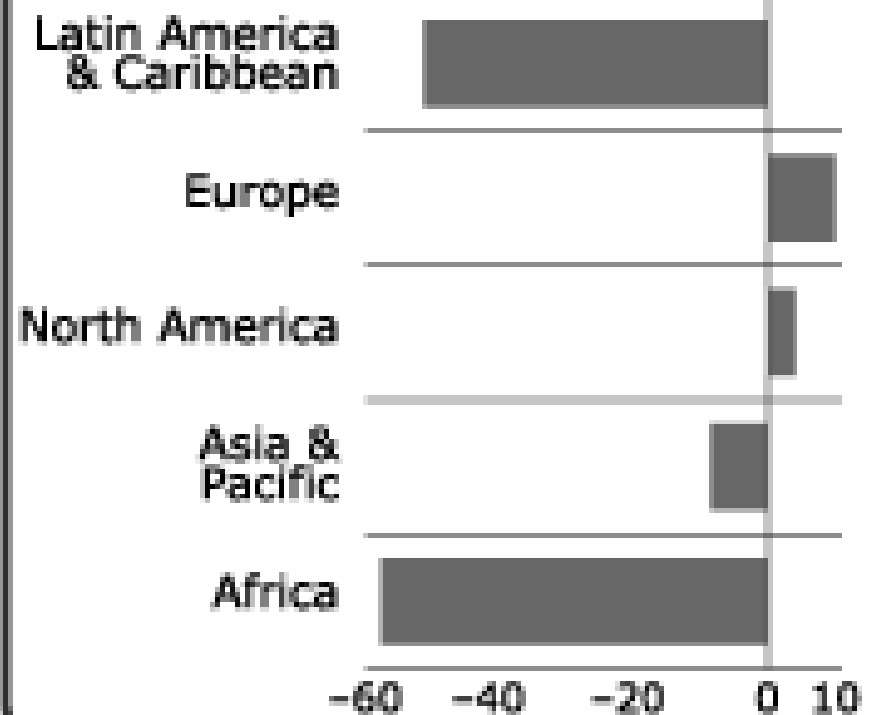
- Životní prostředí zajišťuje zboží a služby, které podporují rozvoj člověka.
- Proto musíme zajistit takový vývoj, který podporuje životní prostředí.
- Zlepšit přístup k vodě a kanalizaci.
- Řídit a chránit životní prostředí.
- Tím přispět k dosažení rozvojových cílů.

Úbytek lesů

Forest as percentage of land



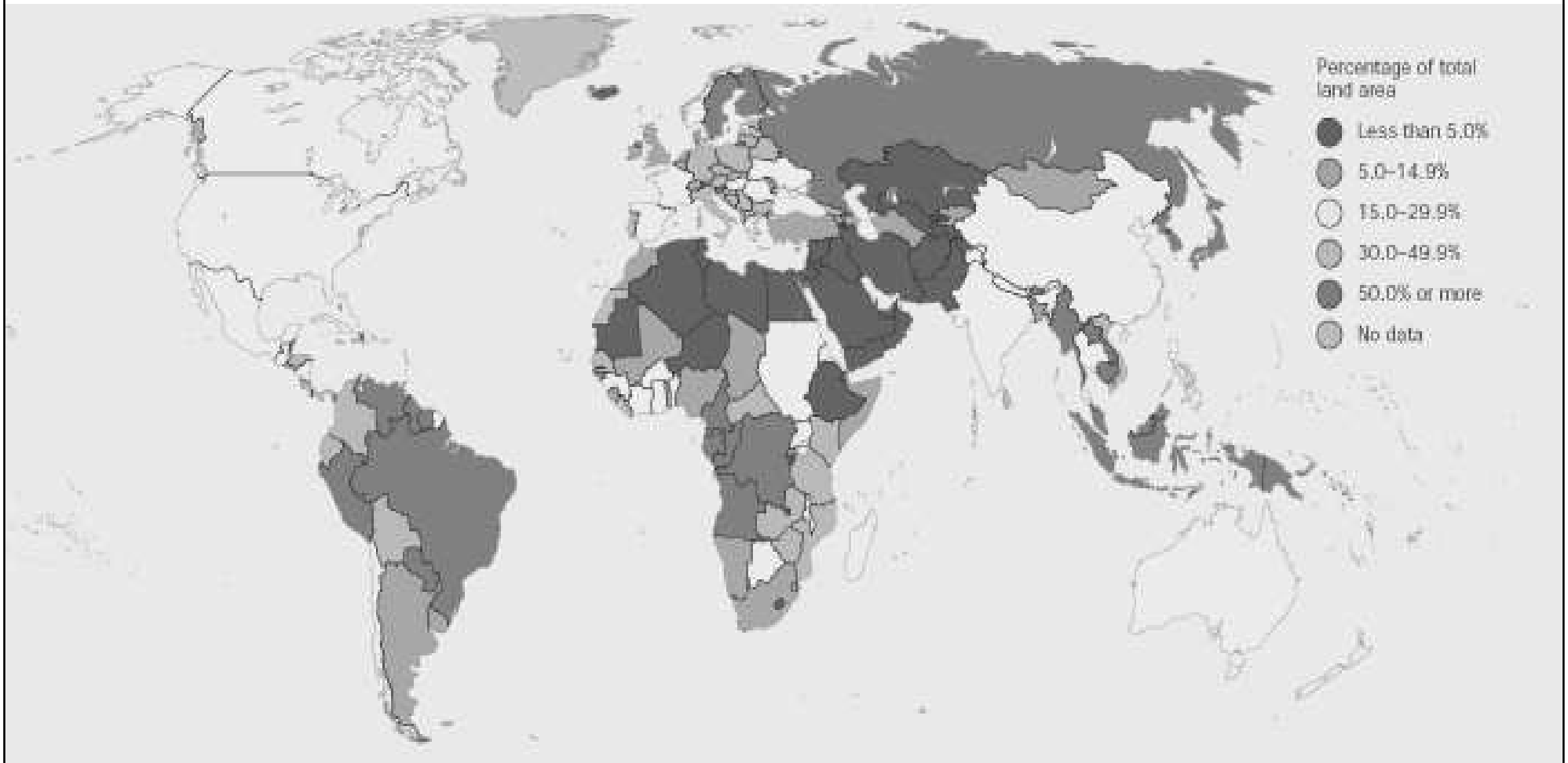
Change in forest areas, 1990–2000 (million hectares)



Úbytek lesů

- **Lesy přispívají na živobytí více jak 1,2 mld. lidí, kteří žijí v krajní bídě.**
- **Tvoří přírodní systémy a umožňují existenci zemědělství a dodávek potravin, na nichž mnoho lidí závisí.**
- **Ale ve většině zemí jejich rozloha klesá. Jistá ztráta lesa je nevyhnutná daň za hospodářský rozvoj.**
- **Protože význam lesa je v mnoho místech podceňován, objevují se více destruktivní než produktivní aktivity; uvažuje se více ekonomicky než ekologicky.**

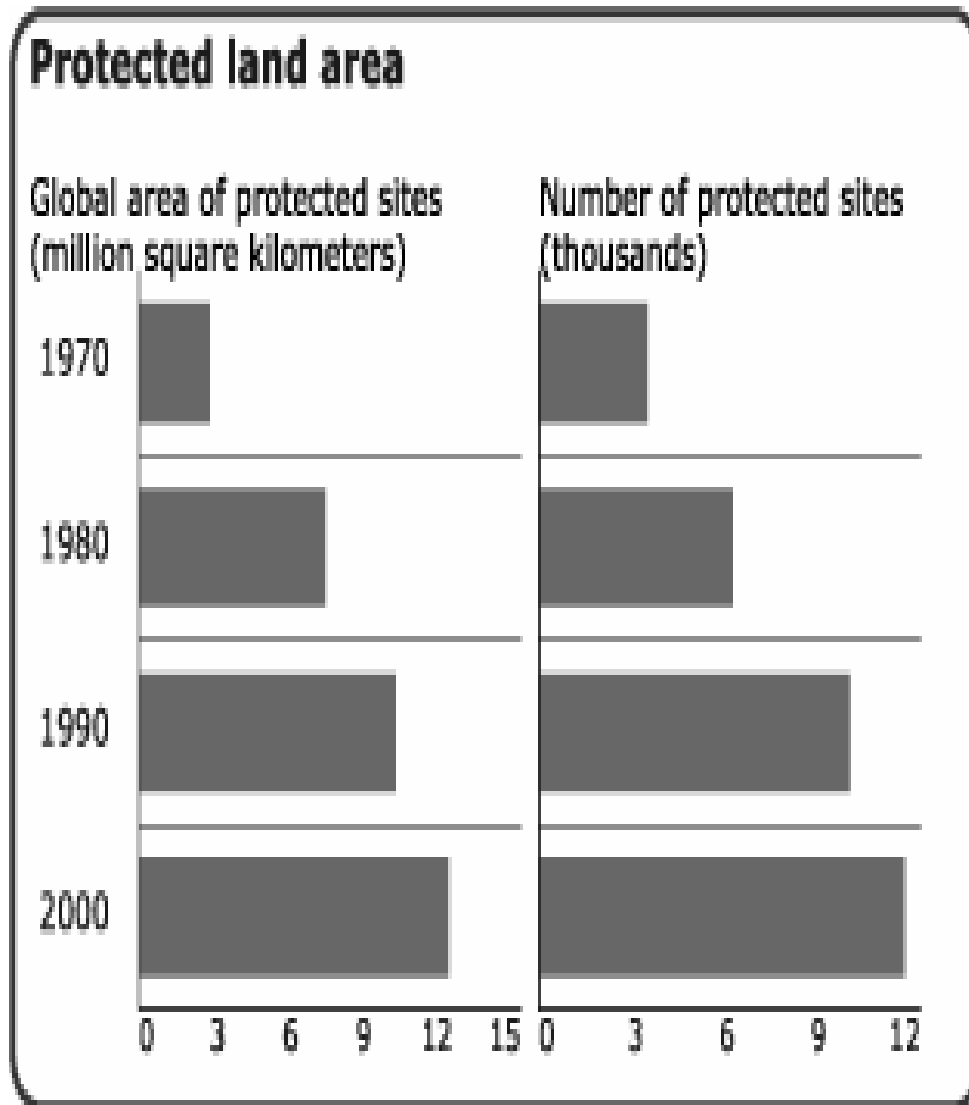
Lesnatost (2000, v %)



Ochrana půdy

- **Ochrana půdy znamená zpomalit ztráty v různorodosti přírody.**
- Různorodost přírody souvisí s bohatostí pozemského života, včetně rostlin a živočišných druhů, genetické proměnlivosti uvnitř každého druhu, a rozmanitosti různých ekosystémů.
- Různorodost přírody je výsledek milionů let evoluce života na této planetě. Lidské aktivity působí ztráty různorodosti přírody 50 až 100krát rychleji, než by se to dalo očekávat bez přispění lidských aktivit.

Vzrůst počtu chráněných místech během posledních 30 let

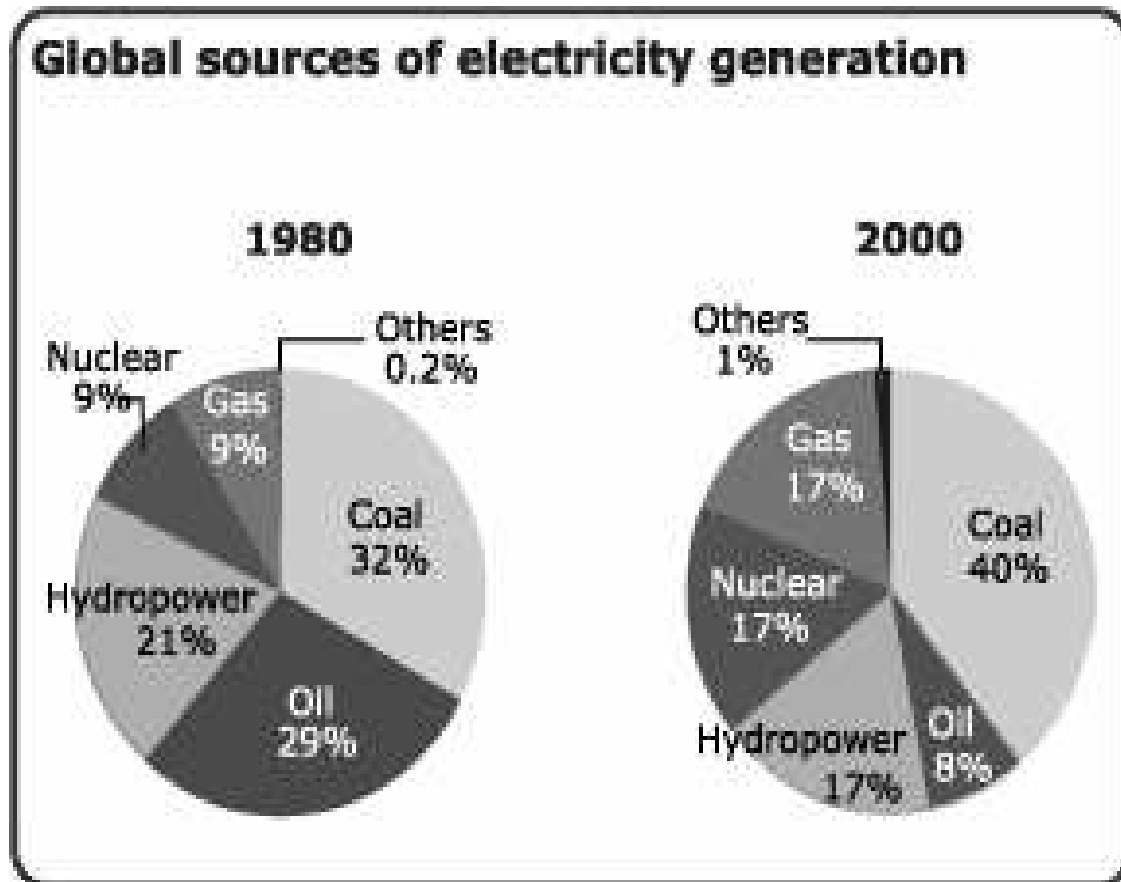


- **Odpovědí na snižování různorodosti přírody byl vznik několika chráněných oblastí sloužících k její ochraně**
- **Jeden z nejvíce používaných přístupů pro ochranu lokalit je vytváření přírodních rezervací.**
- **Celková plocha chráněných lokalit vzrostla v minulosti 3x**

Využívání energie-teplejší svět

- Teplota na Zemi za minulé století vzrostla o 0,5 °C
- Na vzrůstu teploty se podílelo spalování uhlí, nafty a zemního plynu.
- Došlo k úbytku lesů a k nárůstu koncentrace skleníkových plynů v atmosféře, ke změně klimatu s dalekosáhlými následky.
- Směr a velikost změny klimatu se měnil nerovnoměrně od oblasti k oblasti.
- Nejvíce touto změnou trpí aktivity na nich závislé – zemědělství a rybářství.

Změny ve zdrojích

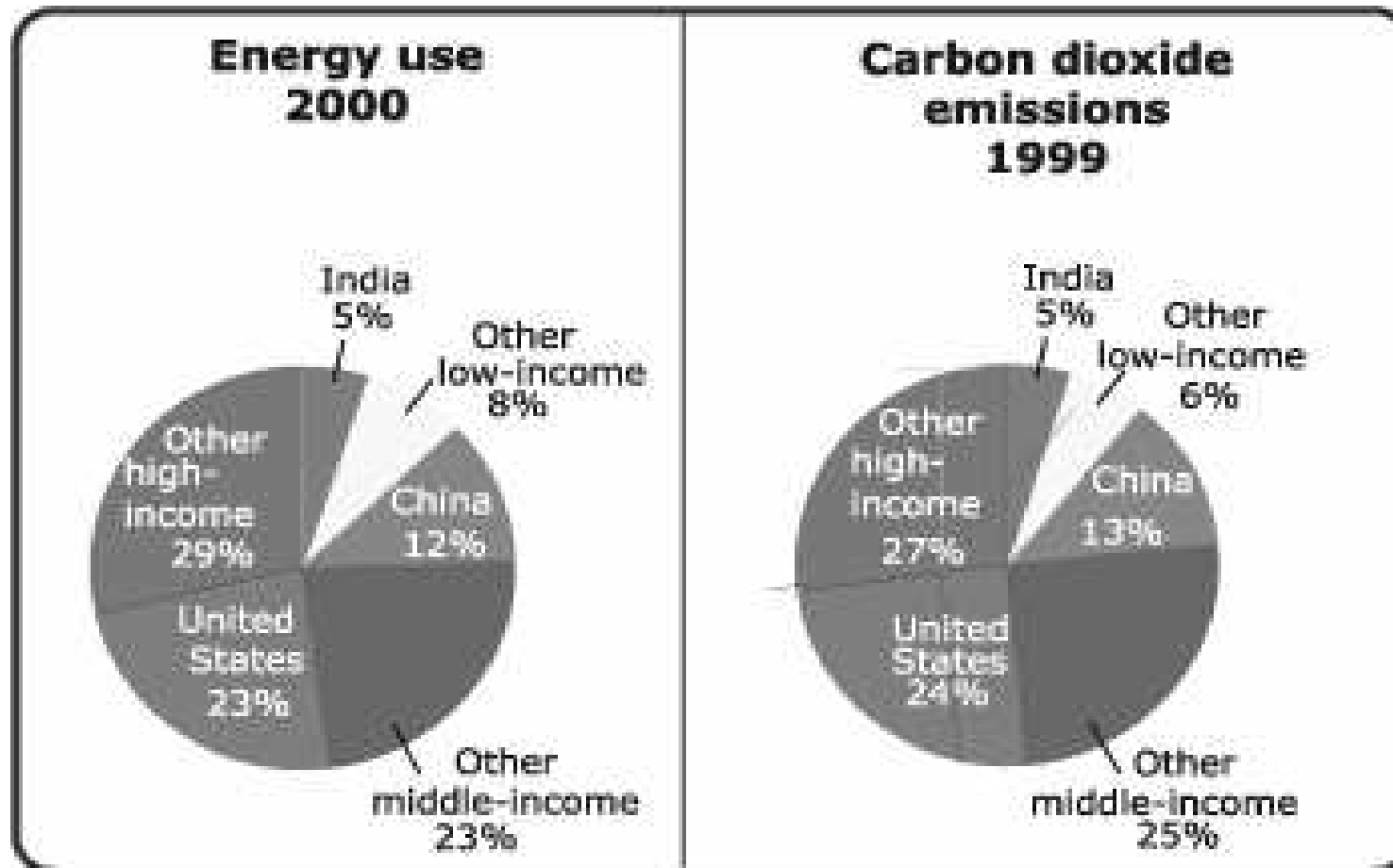


- Nejlepší způsob, jak uspokojit potřebu energie v moderních ekonomikách je prostřednictvím hořlavých fosilních paliv, jako uhlí, nafta a zemní plyn.
- Jejich spalování vede k emisím CO₂
- Použití fosilních paliv vzrostlo od roku 1950 více než čtyřnásobně.
- Složení zdrojů se také mění.

Koncentrace CO₂ - vzrůst teploty

- Rozsáhlé užití fosilních paliv v minulých desetiletích vedlo k emisím CO₂ – hlavní přispívatel do globálního oteplování.
- Z odhadovaných 6 až 7 mld. tun CO₂ uvolněných každý rok lidskými aktivitami asi 2 miliardy tun pohltí oceány a další 1,5 až 2,5 miliardy pohltí rostliny; zbytek zůstane v atmosféře.
- Úroveň CO₂ v atmosféře od průmyslové revoluce vzrostla asi o 30%.
- Oteplování planety již začalo a bude pokračovat. Teplota vzroste mezi lety 1900 až 2100 v rozsahu 1,4 až 5,8 °C

Jak se na tomto vývoji podílejí některé země



Emise oxidu uhličitého

Carbon dioxide emissions, 1999

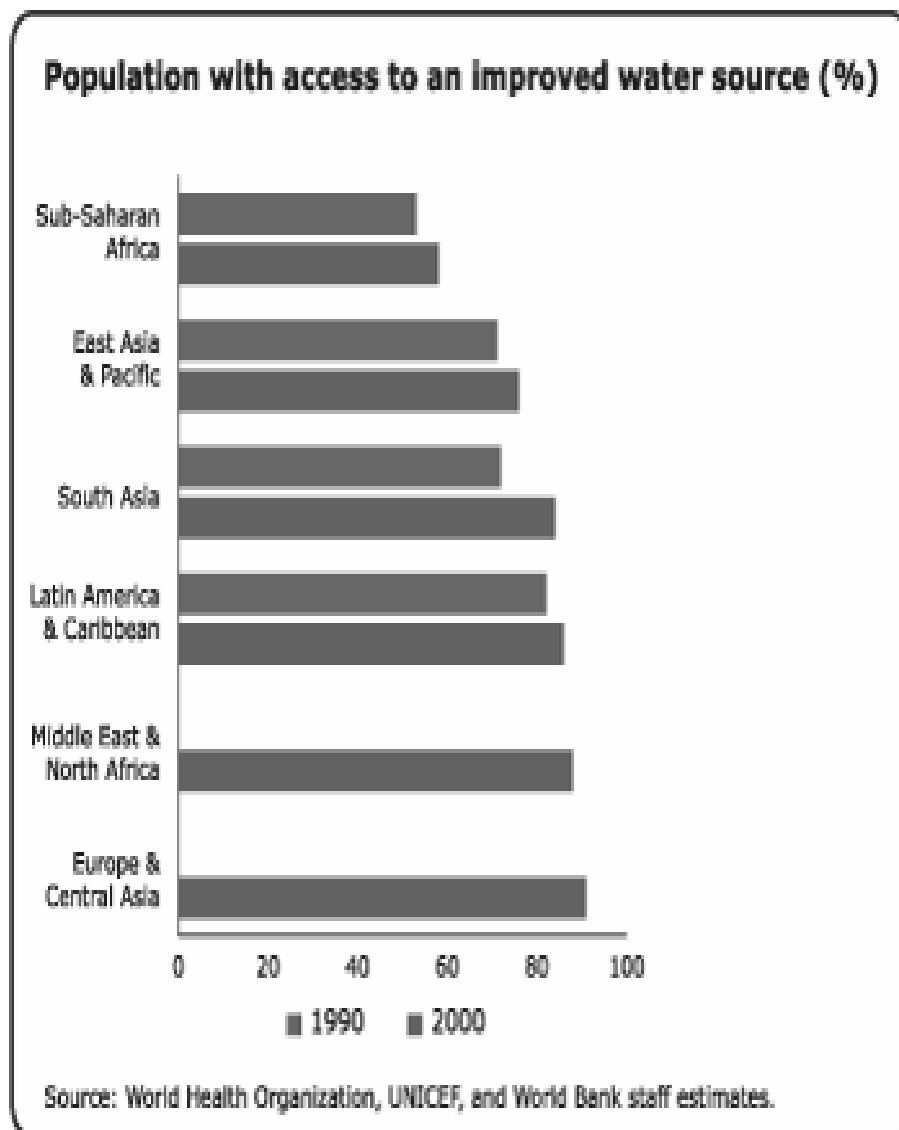


Vyspělé země s 15 procenty světové populace, spotřebovávají polovinu světové energie a produkují více než polovina globální emise CO₂

Čistá voda – lepší zdraví

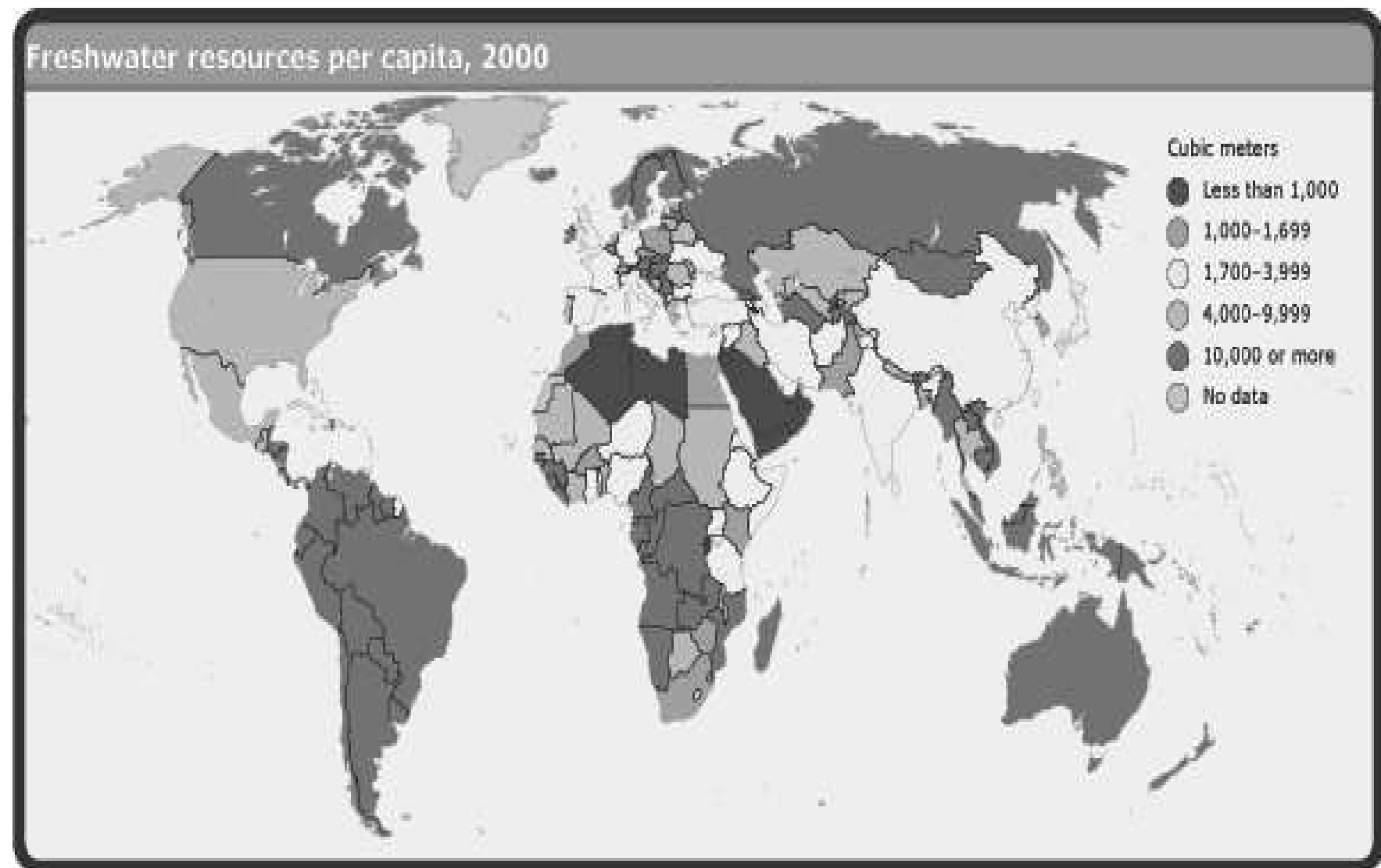
- **Nedostatek čisté vody a základní kanalizace je hlavním důvodem rozšíření infekcí v rozvojových zemích.**
- **V 1990 průjmy způsobily 3 miliony úmrtí; 85% jich bylo mezi dětmi.**
- **Mezi lety 1990 až 2000 asi 900 milionů lidí získalo přístup ke vhodným vodním zdrojům. Toto číslo jen podmíněně drželo krok s růstem obyvatelstva.**
- **Pravidelně dostupná voda: to není stejné jako „nezávadná voda“. Spojit všechny domácnosti s pramenem nezávadné vody, která je chráněná před znečištěním, by byl důležitý krok k zlepšení zdraví.**

Změny v podílu obyvatel s přístupem k nezávadné vodě



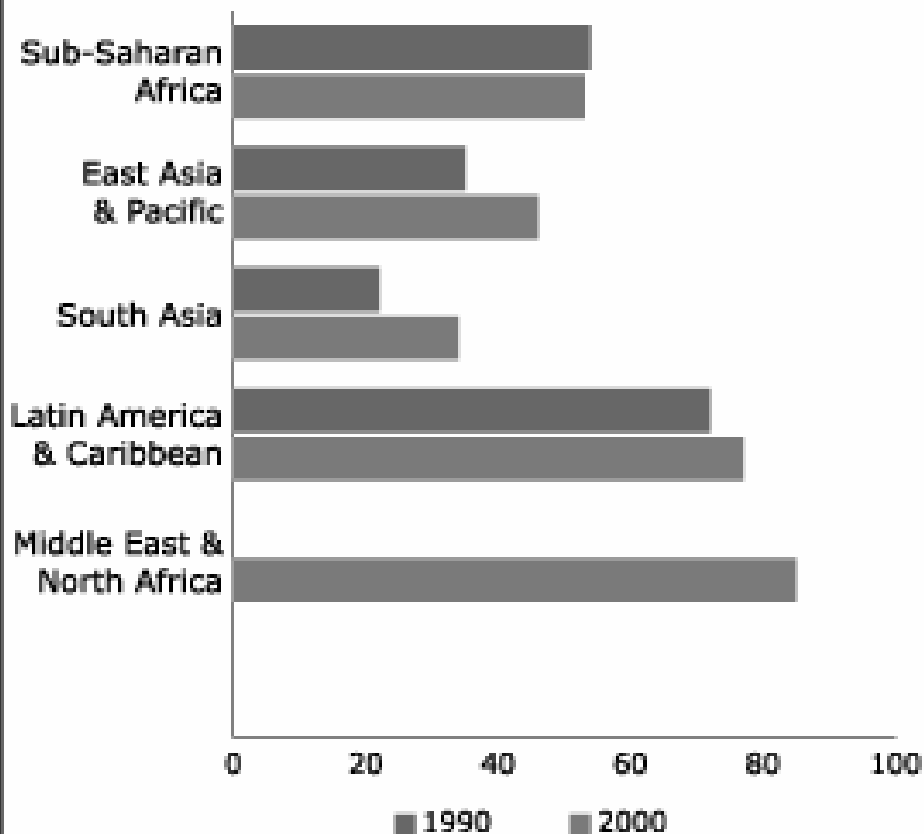
- Počet lidí mající přístup k nezávadné vodě za posledních 10 let vzrostl.
- Přesto v roce 2000 1,2 mld. lidí stále postrádalo přístup k vhodnému vodnímu zdroji.
- 40 % jich žije ve východní Asii a Pacifiku a 25 % v subsaharské Africe.
- Rozvojové cíle jsou: od roku 2000 do roku 2015 poskytnout dalším 1,5 mld. lidí přístup k nezávadné vodě a 2 mld. přístupem k základním kanalizačním zařízením.

Mnoho zemí postrádá sladkou vodu



Rozvoj kanalizace zlepšuje zdraví

Share of population with access to improved sanitation facilities



Source: World Health Organization.

- Spolu s pitnou vodou, zlepšenými kanalizačními službami a dobrou hygienou se snižuje riziko nemocí.
- Přístup k základnímu kanalizačnímu systému poskytuje zařízení k likvidaci odpadků, a mohou účinně zabránit člověku, zvířeti kontaktu s hmyzem a exkrementy.
- Takové systémy bohužel nejsou schopny zajistit to, aby odpadní vody byly zbaveny škodlivých látek dříve, než jsou vypuštěny do okolního prostředí.

Rozvoj kanalizace ve světě

- **V období 1990-2000 přístupnost ke kanalizaci ve světě vzrostla od 51 % k 61%.**
- **Přes tyto zisky v roce 2000 nemá přístup ke kanalizaci 2,4 mld. lidí, 80% jich žije v Asii.**
- **Rozdíl mezi venkovskými a městskými oblastmi zůstává extrémně velký obzvláště v jihozápadní a jižní Asii.**
- **Na venkově má kanalizaci jedna čtvrtina populace, zatímco ve městech je to 70%.**
- **Do roku 2015 se plánuje, že dalších 1,7 mld. lidí přístup ke kanalizaci získá. To je výzva pro větší financování a zavádění efektivnějších kanalizačních programů**

Slumy

- **Cíl: do roku 2020 dosáhnout významné zlepšení života přinejmenším 100 miliónu obyvatel slumů.**
- **Obyvatelé slumů jsou vystaveni velkým rizikům a nedostatku. Slumy patří k akutním scénářům městské chudoby.**
- **Přibližně jedna třetina městského obyvatelstva ve světě žije v těchto podmínkách.**
- **Typické slumy v rozvojových zemích patří k neformálním sídlištím, kde přístup ke službám je minimální, kde neexistují základní prostředky pro život a kde je obrovská hustota zalidnění.**
- **Podmínky života ve slumech znamenají pro jejich obyvatele větší rizika chorob, úmrtnosti a neštěstí.**
- **94% obyvatel slumů žijí v rozvojových zemích, které zažívají největší růst velkoměstských populací a nejmenší schopnost přizpůsobit se tomuto růstu.**
- **Dostupná data budoucího vývoje ukazují, že se tento problém zhorší. Odhaduje se, že současných 924 mil. obyvatel slumů by mohlo růst do roku 2020 na 1.5 mld.**

Slummy

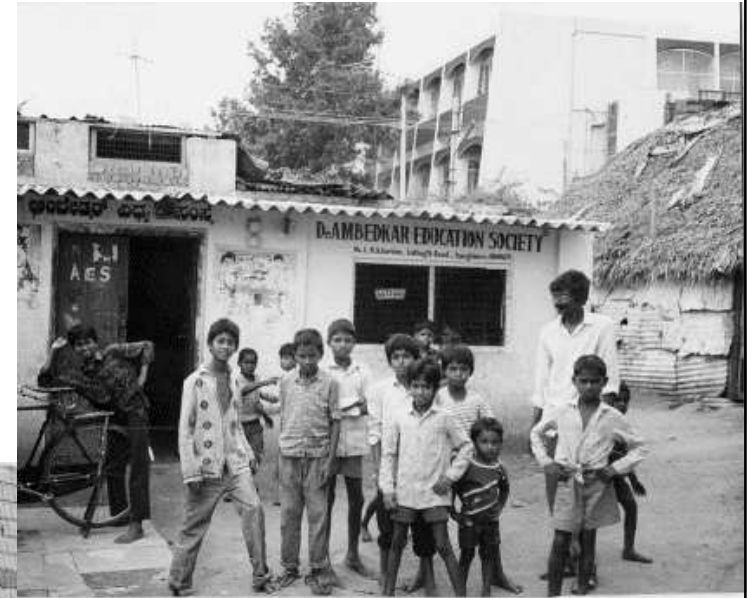


In LEDC's, shanty towns are often built on city bounds.

Slummy



Slummy



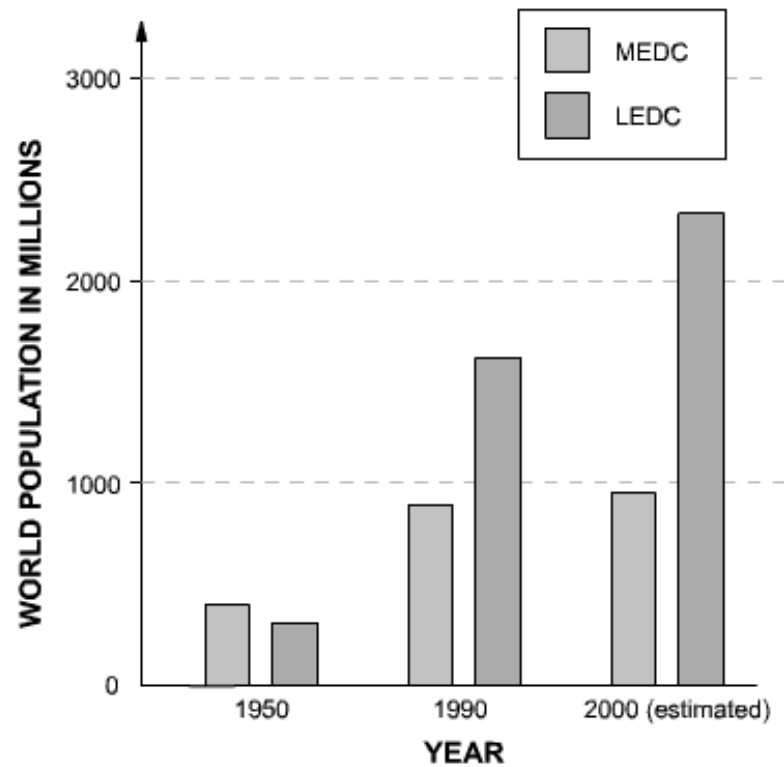
Slumy

- **Tyto osady vyrůstají na okrajích měst nebo v rizikových oblastech blíže k centru měst.**
- **Problémy těchto osad: „Domy“ jsou stavěny z náhodně nalezených materiálů; riziko požáru je veliké; nebezpečí nemocí díky nehygienickým podmínkám je obrovské; často mohou být postiženy ekologickými katastrofami jako jsou sesuvy půdy a záplavy; jejich obyvatelé jsou vůči vládě v zemi neloajální..**
- **Mají různá jména: V Brazílii v Rio de Janeiro a Sao Paulo - favely**
- **V Peru v Limě - puebls juvenes**
- **V Indii v Kalkatě – bustee, v Novém Dillí- juggie-johmpri**

Vztah k rodinným poutům

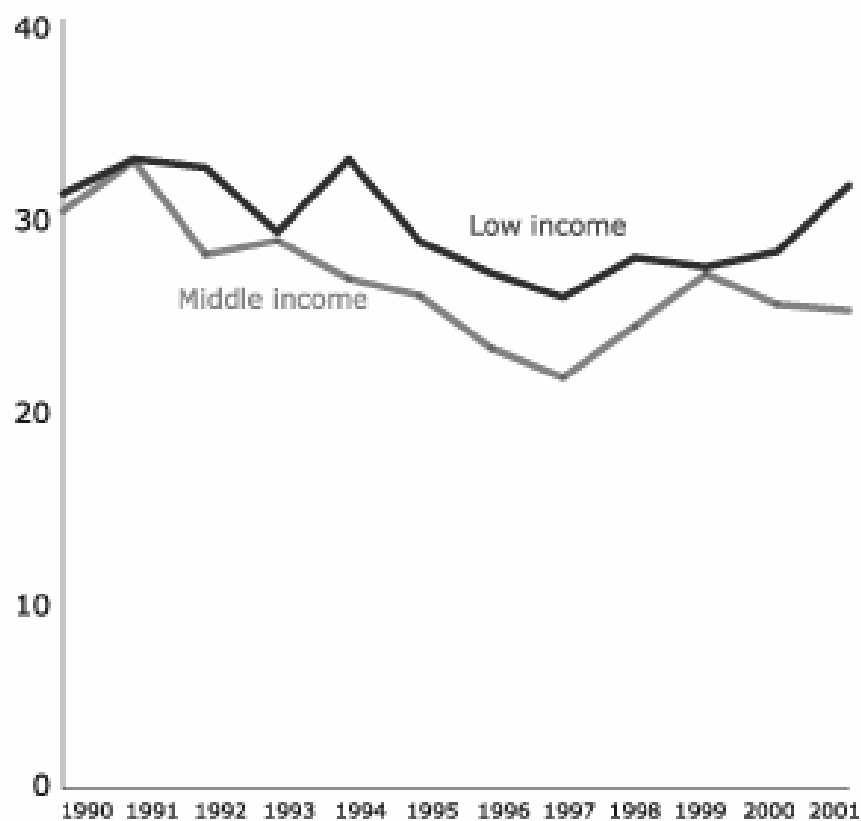
- **Noví přistěhovalci proudí do slumů jako dočasní obyvatelé, kteří zůstanou u blízkého příbuzného nebo přítele do okamžiku, než se budou moci usadit ekonomicky a společensky.**
- **Tito přistěhovalci nebo „bridgeheaders“ se pokouší najít pro sebe vlastní bydlení, často v novém, nebo rozšiřujícím se ilegálním, tedy nezákonném sídle, kde mají osobní kontakty.**
- **Pouta mezi slumy a nezákonnými osadníky jsou často silná a týkají se etnických svazků, oblastního nebo náboženského složení, které často pochází ze specifických zvláštností oblastí, odkud tito lidé pocházejí.**

Růst měst v rozvojových zemích



Rozvojová pomoc

Aid to low- and middle-income economies
(2000 \$ billions)



Source: OECD, Development Assistance Committee data.

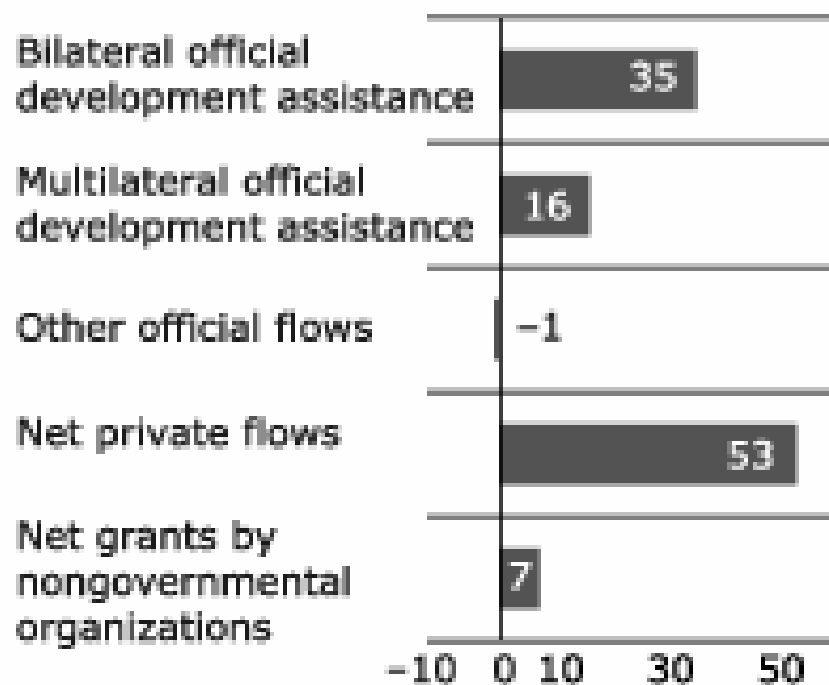
- **Pomoc je jedna z cest, kterak bohaté země mohou přinášet prostředky do rozvojových zemí.**
- **Je neúčinnější formou, jak snižovat chudobu nerozvinutých zemí.**
- **Její účinnost souvisí s dobrou vládou přijímající země.**
- **Účinnost pomoci klesá.**

Rozvojová pomoc

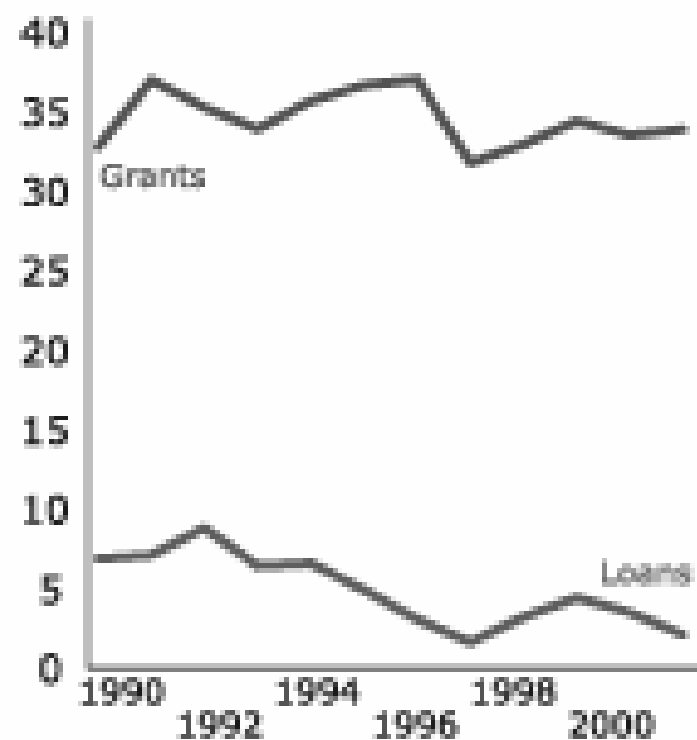
- V reálné hodnotě pomoc nejchudším zemím v posledních letech sice vzrostla, ale 56% celé pomoci šlo do nerozvinutých ekonomik (HDP/ob. < 745 \$) v 2001.
- Pomoc nejchudším zemím dosáhla minimum rozvojových cílů.
- Oficiální rozvojová pomoc s bude muset zdvojnásobit ze současné úrovně 52\$ mld., pokud má být pro rozvojové země účinná.
- **Typy pomoci:** více než polovina pomoci pochází ze soukromých zdrojů. Pomoc může také být roztríděná do grantů nebo půjček. Granty vždy byly hlavní formou oficiální rozvojové pomoci, ale jejich nárůst je v posledních letech silnější.

Pomoc: soukromé zdroje a granty

Total net flows to countries receiving development assistance 2001 (\$ billions)



Bilateral official development assistance (\$ billions)



Rozvojová pomoc

Aid per capita, 2001

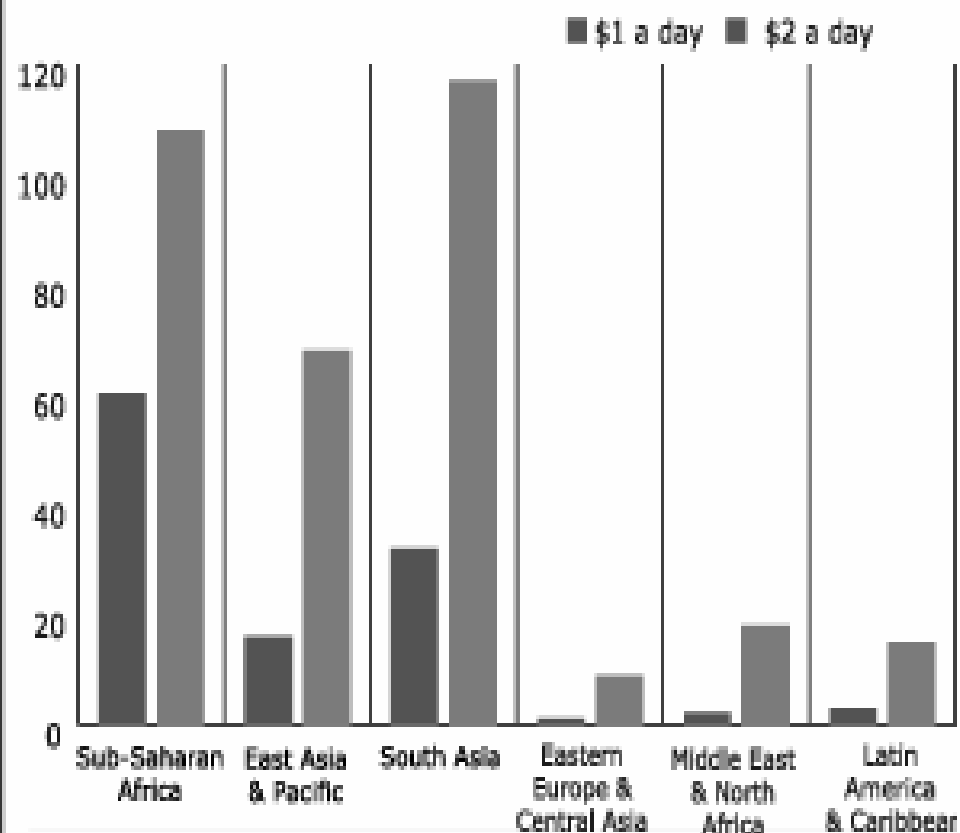


Dohoda z Monterrey

- **V březnu 2002 se představitelé států rozvinutých zemí shromáždili v Monterrey v Mexiku, kde diskutovali o nových strategiích pro útočící globální chudobu.**
- **Bohaté země se zavázaly zvýšit oficiální rozvojovou pomoc v reálné hodnotě o 16 mld. \$ pro rok 2006:**
 - **Členové EU: snažit se zvýšit rozvojovou pomoc tak, aby dosáhla 0,4% nebo více HDP.**
 - **USA: dosáhnout zvýšení na 5 mld. \$ (téměř o 50 %) do roku 2006.**
 - **Kanada: zdvojnásobit svou pomoc do 2010.**
 - **Japonsko: snížit svůj pomocný rozpočet fiskální 2002 a 2003 jako součást nutné fiskální konsolidace.**
 - **Norsko: zvýšit svou rozvojovou účast 1% HDP do 2005.**
 - **Švýcarsko: zvýšit svou rozvojovou pomoc k 0,4 % HDP do 2010.**
 - **Austrálie: zvýšit svou rozvojovou pomoc na 3 % v reálné hodnotě v 2002–03**

Liberalizace obchodu

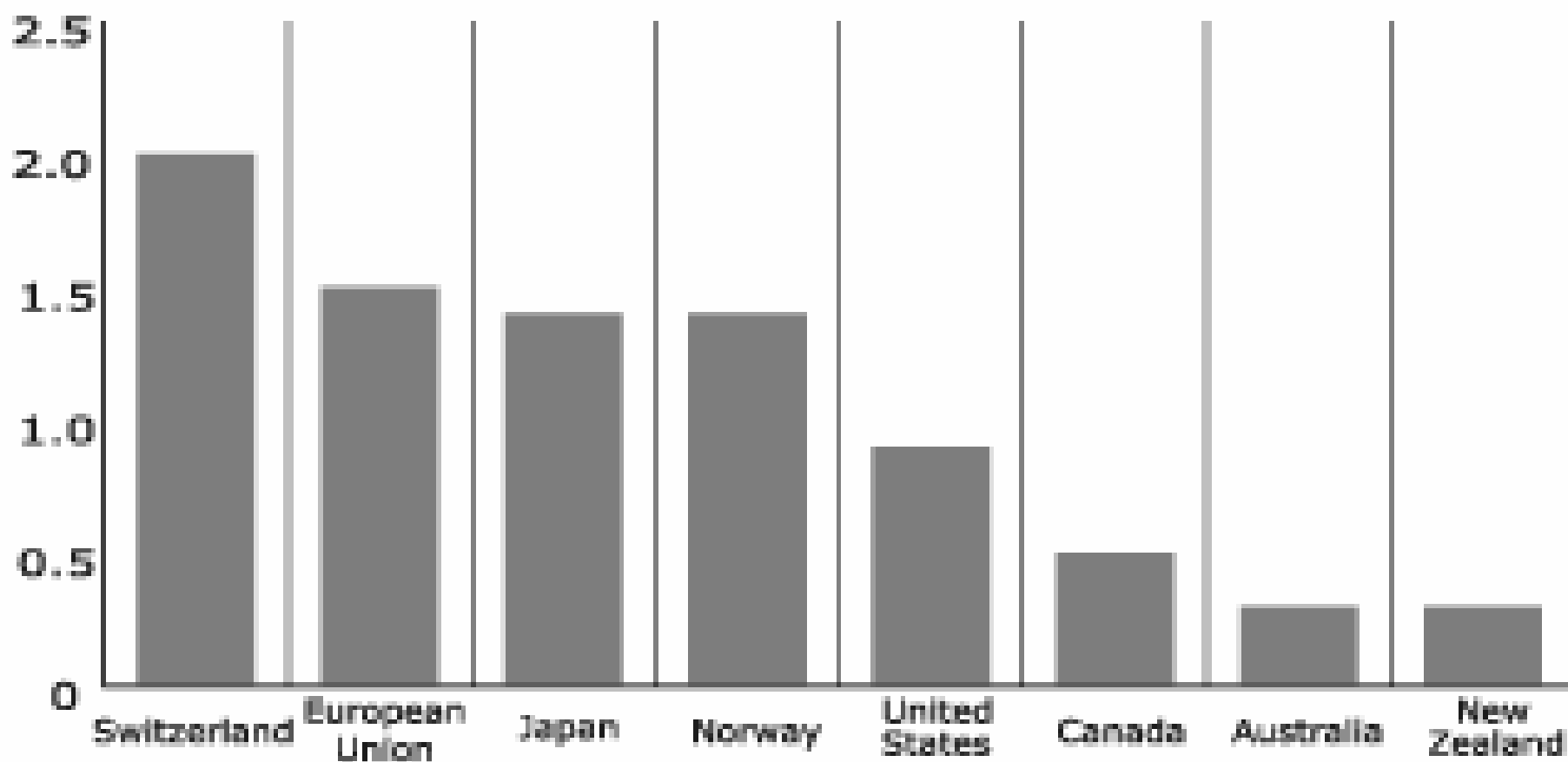
Reduction in number of poor by 2015
relative to baseline (millions)



- Tarify a kvóty na export textilu do vyspělých zemí stojí nerozvinuté země mnoho. Stejně je tomu díky dotacím do zemědělství vyspělých zemí (více než 300 mld. \$ v roce 2001) - ničí zemědělský sektor, kde nejchudší lidé pracují
- Světová banka odhaduje, že plně liberalizovaný obchod by pomohl do roku 2015 uniknout 300 miliónu lidem z chudoby

Dotace do zemědělství

**Total support to agriculture as share of GDP
1999 (%)**



Odpuštění dluhů

- Iniciativa zadluženosti pro těžce zadlužené chudé země (HIPCs) nabízí nejvíce zadluženým zemím na světě zmírnění dluhů. V roce 2002 pro 26 zemí to znamenalo úsporu 40 mld.\$. Úspory vyplývající ze zmírnění dluhu umožnily zemím sociální výdaje ve výši 6 až 8 procent HDP.
- Od roku 1995 se výška dlužné služby pro exporty mezi HIPCs snížila v jak v Latinské Americe, tak karibských zemích a v Subsaharské Africe.

